ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
3, ՍՈԼԻՄԱՆ ՀԱԼԷՊԻ ՓՈՂՈՑ ԳԱՀԻՐԷ/ԱՄՆ
ՓՈՍՏԱՐԿՂ. 1060 – ՀԵՌԱԶԱՅՆ 58703
ՀԵՌԱԳԻՐ. ՀԱՍՑԷ – JOURAREV CAIRO

Journal Arménien "AREV"
Rédaction et Administration
3, Rue Soliman Halaby — Téléphone 58703
B.P. 1060 — LE CAIRE (EGYPTE) R.A.U.

ԱՐԵՎ

أريف
جريدة يومية أرمنية
٣ شارع سليمان الحلبي/القاهرة ج.ع.م.
ص.ب ١٠٦٠ – تليفون ٥٨٧٠٣
المدير المسئول وصاحب الامتياز
جرايد اوادیس دمیرجیان

քաղաքական, գրական և տնտեսական օրաթերթ

ԾԳ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 15·436 ՇԱԲԱԹ 27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1969 — ՀԱՏ. 20 ՄԻԼԻՄ — السبت ٢٧ سبتمبر ١٩٦٩ السنة ٥٣ ـ العدد ١٥٤٣٦

ՈՂԲ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԳԱՐԱՅԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Պէյրութ, 1969 Օգոստոս — *ՎԱՀԷ-ՎԱՀԵԱՆ*

Այս հատորը սահմանուած է ըլլալ արտայայտութիւն մը սգաւոր սիրոյ ու երախտագէտ յարգանքի՝ յիշատակին մարդու մը, որ մեզի հետ էր դեռ տարի մը առաջ, իբրեւ գաղափարի քաջակորով դրօշակիր:

Յատակին զգացում մը կ'ընդվզեցնէ էութիւնդ այն մտածումին դէմ, թէ այլեւս յուշ ու յիշատակ է դարձեր Համբարձում Գարայեանը, որ եռանդ էր եռամակ, ազնիւ պայքարի առաջամարտիկ զինուոր:

Սչմերուդ առջեւ կը պատկերանան ալբէնի իր հասակն ու երիտասարդ առուզուրեան պատրանքը տուող իր ոգեւորուած դէմքը՝ խած եւ խորունկ ճայռատմոյ: Ու կը թուի թէ երէկ էր տակաւին, որ կանգնած էր իմ Գահիրէի Գեղարուեստասիրաց ակումբի բեմին վրայ, Ապրիլ 24ի յուշատօնին, ու ցասումնալից այլ յուսապարար իր «Բացման խօսք»ը կը վերջացնէր տեսիլքովը այն օրուան, ուր մեր նահատակներուն իրաւապահանջ ժառանգորդները պիտի ողջունէին իրենց անմահանջ պայքարով ձեռք բերուած արդար հատուցումը հայ արիւնին:

Վառաջին անգամ ծանօթացեր էի իրեն 1947ին, Նիւ Եորքի Համահայկական Համագումարէն վերադարձի ճամբուս վրայ, Գահիրէ: Գաղափարներու նոյնութեան հետ՝ խառնուածքի՝ ալ անսովոր նմանութիւն մը մտերցուցեր էր մեզ իրարու: Այնուհետեւ, Պէյրութի ինչպէս Գահիրէի մէջ, տարբեր առիթներով մեր հանդիպումները աւելի խորացուցեր էին իմ համակրանքս ու հիացումս՝ իր կազմուածքին նման ուղղագիծ իր նկարագիրին եւ անշեղ իր ակզբունքայնութեան հանդէպ:

Անցեալ Ապրիլին էր սակայն, Գահիրէէն դէպի Աղեքսանդրիա շրջիկտորով մեր ճամբորդութեան ընթացքին, որ լրիւ պիտի բացուէր ինձի գաղափարական իր աշխարհը՝ առողջ շէնութեամբը իր հաւատարիմ լուսեղինութեան:

Վերջնական իրենց եզրերուն հասած հակոդումներու ոյժն ու յստակութիւնն ունէին իր խօսքերը, երբ կ'արտայայտուէր ժամանակակից մեր ազգային-քաղաքական հարցերուն շուրջ: Սկիզբ առնելով պայծառատես ու հանդարտ մտածողութենէ մը, իր դատումները կը դառնային հեռգիտէ կրակոտ՝ ընդդէմ այն գեղծմատութիւններու, որոնք կը պղտորեն կեանքը հայ Սփիւռքին ու կը հեռատմտին չարաշահել ստեղծուած շփոթն ու շուարումը:

Արեւելեան երկիրներէն նորոգ թափ առած գաղթին մէջ դէպի հեռաւոր ափեր՝ կը տեսնէր ինք զանգուածային կոստրածի համալսար մը մեր ժողովուրդին համար, ու զայն քաջալերողները կը նկատէր գիտակից կամ մոլորած գործակալները դարաւոր մեր ոսոխին, որ չուներ աւելի շնչասն ցանկութիւն մը քան իր ահմանուններուն մերձակայքէն հեռացումը իր անբարարտ միտքը անհանգստացնողներուն:

Հայոց ներկայ հայրենիքն էր իր հաւատքին վէմը, որուն վրայ կը կառուցանէր ամբողջ շէնքը իր տեսիլքին: Դպրոց, եկեղեցի, մամուլ, գրականութիւն, տոհմային աւանդներու պահպանում ու մշակութային ջանադրութիւն՝ մեր հայրենիքին հաշուոյն Սփիւռքը կարելի չափով մը անկորուստ պահելու միջոցներ էին միայն ու կ'իմաստաւորուէին, կ'արդիւնաւորուէին ա՛յնքան՝ որքան անվերապահ եւ անմիջական ըլլային միտքի ու սիրտի մեր կապերը հայրենիքին հետ:

Հասարակական գործիչի, հրապարակագիրի եւ ատենաբանի մաքուր իր դատանանքն էր որ կը խտանար իր այդ միտքերուն մէջ, այնպէս վճիռ, արտոռ ու կտրուկ, ինչպէս եղած է միշտ իր ոճը գիրի ու խօսքի:

ՈՂԲ. ՀԵՆՔ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԳԱՐԱՅԵԱՆ

Վշտահար հոգիներէ եկած արցունքի բանի մը կարիլ, սիրոյ եւ հիացումի սրտաբուխ բանի մը խօսք եւ ընտրուած շարք մը էջեր խելացի ու խիզախ իր յօդուածներէն — ահաւասիկ ինչ որ կայ այս գիրքին մէջ: Ու կը մտածես՝ ի՛նչ կրնան փրկել հիմա այդ բոլորը մեր սիրելի Համբարձումէն, որ խանգաւառութիւն էր ամբողջ, նուիրում իր գաղափարին, գիտակցուած սէր՝ հանդէպ մեր ժողովուրդին ու հայրենիքի՛ն մանաւանդ, որուն կարօտովը փակեց ան իր աչքերը պանդխտի:

ԾԱՆՕԹ.— Բանաստեղծ Վահէ-Վահեանի այս յօդուածը Յառաջապանն է ողբ. ընկեր Համբարձում Գարայեանի յիշատակին նուիրուած հատորին, որ հրապարակ պիտի գայ շուտով:

"ՀԱՅՐԴ ԻՍԼԱՄ ՀԵՐՈՍ ՄԸՆ ԷՐ. Կ'ԱԿՆԿԱԼԷԻՆՔ ՈՐ ԻՐԵՆ ՆՄԱՆԷԻՐ", Կ'ԸՍԷ ԷԼ ՍԱՏԱԹ ԻՐԱՆԻ ՇԱՀԻՆ

Կը տեղեկացուի թէ խալամական գաղաթժողովին նիստին զանուող ԱՄՀի պատուիրակութեան նախագահ Պր. Անուար էլ Սատաթ վերեւի գաղաթժողովին ընթացքին տեղի ունեցած վիճաբանութիւններուն եւ տրուած որոշումներուն շուրջ տեղեկագիր մը պատրաստած է որպէսզի զայն ներկայացնէ նախագահ Կամալ Ապտէլ Նասէրի:

Այս տեղեկագիրը կը նշէ նաեւ Պր. էլ Սատաթի եւ խալամական երկրներու պետերուն միջեւ տեղի ունեցած երկկողմանի խորհրդակցութիւնները:

Պր. էլ Սատաթ պատգամ մը ստացած է Ալճերիոյ նախագահ Պր. Հուարի Պումեդիէնէ՝ ուղղուած նախագահ Կամալ Ապտէլ Նասէրի:

«Ասոշիէյթըտ Փրէս» լրատու գործակալութիւնը հաղորդեց, թէ Թագաւորական գաղաթժողովին փոքրման նիստին ընթացքին բուռն վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ ԱՄՀի պատուիրակութեան նախագահ Պր. Անուար էլ Սատաթի եւ Իրանի Շահին միջեւ. եւ այս վիճաբանութիւնը հասաւ իր ծայրահեղ աստիճանին, երբ Շահը ըսած է որ կանգնեցաւ, ապա՝ Մարոքի Հասան Բ. թագաւորը անմիջապէս հասաւ եւ հանդարտեցուց մթնոլորտը:

Այս վիճաբանութեան ընթացքին, Պր. էլ Սատաթ ըսաւ, թէ «մենք հոս եկած ենք պահանջելու Ձեզմէ որ մի՛ թաղաք մեր գրգռումներուն եւ չառ բան կ'ակնկալէինք Իրանէն եւ Թուրքիայէն: Մենք չենք մտցած որ Իրանի Շահին հայրը խալամ հերոս մըն էր, որ պայքարած է իր երկրին համար, եւ մենք ներկայ Շահէն աւելին կ'ակնկալէինք»:

Պր. էլ Սատաթ աւելցուց եւ ըսաւ, թէ «Ձեր քովը նստող Յորդանանի Հիւսէյն թագաւորը, որ փոքր պետութեան մը Վեհապետն է, որուն երկիրը ենթակուած կը ամբակծուի օդանաւերով եւ նաւերով, սակայն ան օրինակելի կերպով կը պահպանէ դաւանքի թշնամիի մը դէմ»:

Ասոր վրայ, Իրանի Շահը դարձնալ ոտքի կանգնելով սկսաւ պարբերելով պոռալ, սակայն Հասան Բ. թագաւորը անպամ մը եւս միջամտեց:

Պր. էլ Սատաթ, նոյնիսկ պարբերելով պատասխաններով Իրանի Շահին, ըսաւ թէ պարսկական տուած մը կայ որ կ'ըսէ. «Այն տնճը որ ճակտի քրտինքով կը շահի իր հացը, որեւէ մէկուն ստրկութեան չի կարօտիր»:

Նիքսըն Գոհունակութեամբ Կ'ընդունի Իսրայէլի Պահանջները

Թղթակիցները հարցուցին նախագահ Նիքսընին, թէ արդեօք պիտի ըն դառնէ՞ Իսրայէլի կողմէ նոր զէնքեր ստանալու շուրջ ներկայացուած պահանջին: Ի պատասխան այս հարցումին, Պր. Նիքսըն ըսաւ թէ խնդալէս կորսա Մայէր ներկայացուց այդպիսի պահանջ մը եւ, համոզիչ կերպով եւ ինքն ալ ազդուելով Տիկին Մայէրի արտայայտութենէն, անհրաժեշտ նկատած է որ Ամերիկա շարունակէ զէնքերու յանձնումը Իսրայէլի:

Իր կողմէ Կորսա Մայէր յայտարարեց թէ ամերիկեան զէնքեր ստանալու շուրջ խոստումներ ստացած է նախագահ Նիքսընէն: Ինչպէս ծանօթ է, Իսրայէլի վարչապետուհին 25 նոր «Ֆանթըմ» օդանաւեր պահանջած է՝ բացի յիսուն օդանաւերէն, որոնք արդէն մաս առ մաս կը յանձնուին Իսրայէլի:

Կորսա Մայէր Ամերիկայէն պահանջած է նաեւ 80 «Սքայ Հոք» օդանաւեր եւ 135 ուղղաթիռ:

Մեկնաբանելով Տիկին Կորսա Մայէրի անձնատուրութիւնը, Պր. Նիքսըն ըսաւ թէ ան զօրաւոր եւ ուշիմ անձնաւորութիւն մըն է եւ մեծ փորձառութեան տէր:

Լրատու. գործակալութիւնները հաղորդեցին, թէ նախագահ Նիքսըն դո հունակութեամբ ընդունեց նոր զէնքեր ստանալու շուրջ Իսրայէլի պահանջը:

Իսկ Կորսա Մայէր յայտարարեց, թէ Ամերիկա իր այս այցելութիւնը չափազանց քաջալերիչ եւ զոհացուցիչ էր, որովհեւ հոն գտաւ իր ակնկալած հասկացողութիւնը, բարեկամութիւնը եւ մտքերու ողին: Կորսա Մայէր ըսաւ, թէ Ռուչինկիրն առաջին օրուան այցելութիւնը կը նկատուի իր կեանքին ամենահաճելի օրը: Ինչպէս նաեւ իր խորին շնորհակալութիւնը յայտնեց Պր. Նիքսընին Իսրայէլի հարցերով զբաղելուն համար:

Լրատու. գործակալութիւնները կ'ըսեն, թէ Կորսա Մայէրի Ամերիկա այս այցելութեան նպատակն է Իսրայէլի երկամտական խնդրոյ վիճակը բարելաւել:

ՁԱՐՏԱՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒՆ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ Է

ԱՄՀի ճարտարապետական եւ Քարէզի նախարար Տոքթ. Ապիզ Սլաքի, հրամանագիր մը հրատարակեց, որով արգիլուած է ճարտարապետական, քարէզի եւ մեռապոյծ գործերի ընկերութիւնոց մէջ պաշտօնավարող որեւէ ճարտարագէտի հրաժարումը, մինչեւ ճարտարարուեստական նոր ծրագիրներուն անհրաժեշտ ճարտարագէտներուն վիճակագրութեան պատրաստութիւնը:

Այս պատճառաւ ալ Տոքթ. Ապիզ Սլաքի արգիլած էր ճարտարագէտներուն ներքին տեղափոխութիւնը կամ փոխադրութիւնը:

ԼԻՊԻԱ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՑԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԻՏԻ ՀԱՍՏԱՏԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԶԻՆԱՍՏԱՆԻ ՀԵՏ

Էվպիոյ Յեղափոխական խորհուրդը ներկայիս Ի՛ուսումնասիրէ ժողովրդային Զինաստանի, Արեւելեան Գերմանիոյ եւ Հարաւային Վիեթնամի մէջ յեղոտիսական առժամեայ կառավարութեանց հետ դիւանագիտական յարաբերութիւններ հաստատելու հնարաւորութիւնը:

Էվպիոյ Արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ պատասխանատու մը ըսաւ, թէ Էվպիա հետաքրքրուած կը հետեւի ժողովրդային Զինաստանի վերջերին:

ԱՐԱԲՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ ՄԵՐ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԽԱԽՏ ԿԸ ՄՆԱՅ, ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ ՄՈՍԿՈՒԱ

Սովետական «Փրաւտա» օրաթերթը վստահեցուց, թէ Ս. Միութեան եւ արաբական երկիրներուն միջեւ գոյացած սեղա բարեկամութիւնը խախտելու նպատակաւ կայսերապաշտական փորձակալները բոլոր փորձերը անկատած ձախողանքի պիտի մատնուին:

Միւս կողմէն, սովետական ԹԱՍՍ լրատու գործակալութիւնը կ'ըսէ, թէ «Փրաւտա»ի այս յայտարարութիւնը պատասխան է արեւմտեան մամուլին ներկայիս ցուցաբերած պայքարին, որ յատակ է թէ ան ուղղուած է Ս. Միութեան եւ արաբական երկիրներուն դէմ: Այս պայքարը սկսած է վերջերս ԱՄՀի Ընկերվարական Միութեան եւ գլխաւոր ուժերու հրամանատարութեան մէջ կատարուած փոփոխութիւնէն ետք:

«Փրաւտա» օրաթերթը աւելցուց, թէ ուշիմ մարդոց համար յատակ է որ այդպիսի փոփոխութիւն մը բնական երեւոյթ մըն է, որ կատարուած է նոր աւ կարող ուժերը կարեւոր պաշտօններու դրուելու նպատակով:

Սովետական օրաթերթը յաւելու, թէ այս ուղղութիւնը անշուշտ ոնոնց համար, որոնք կը պարին արեւմտեան փրոփականտով եւ այդ պատճառաւ ալ անոնք ոսկեղծած են այն սուտ գրոյցները որոնք կը հետապնդեն անոնց անհիգմ կեցուածքը:

ՔՆԿԵՐ ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Ուրախութեամբ կը հաղորդենք, որ Գահիրէի Թեմական ժողովի Գ. Ատենադպիր եւ «Արեւ» թերթի պատասխանատու քնկեր Կարապետ Տեմիրճեան, եղբայրներ Տիկնոջ հետ, այս առաւօտ ճամբայ ելաւ դէպի Մայր Հայրենիք, ուր որպէս Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան պատգամաւորներէն մին, եւ «Արեւ» օրաթերթի ներկայացուցիչ ներկայ պիտի զտնուի Միւռոնօրհնէքի եւ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի ծննդեան 60-ամեակի տօնակատարութեանց:

Բարի ճանապարհ կը մաղթենք իրենց:

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ՄԷՋ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻ ԻՍՐԱՅԷԼԱՑԻ ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ ԼՐՏԵՍ ՄԸ

Զուիցերիական իշխանութիւնները Իսրայէլի հաշուոյն լրտեսական վերատնղաւոր գործունէութիւն մը յայտնաբերեցին: Ոստիկանութիւնը զուի-ցերիացի ճարտարապետ մը ձերբակալեց, որ կը զբաղէր «Միրաժ 4» օդանաւերու ինքնամուղ շարժականերուն գծագրութեանց փոխադրութեամբ: Ինչպէս ծանօթ է «Միրաժ 4» տիպի օդանաւերը կը դերազանցեն ներկայիս Իսրայէլի կողմէն գործածուող «Միրաժ 3» օդանաւերուն:

Լրտեսը խոստովանեցաւ, թէ սկսած է գործել Իսրայէլեան հետախուզութեան հաշուոյն 1968ի գարունէն ի վեր եւ թէ փախցուցած է Օգոստոս 1968էն մինչեւ ներկայ Սեպտեմբեր ամիսը աւելի քան քսան պայուսակ գաղտագրութիւններ:

Զուիցերիական ոստիկանութիւնը հաղորդեց թէ այս պատգը յայտնաբերուեցաւ, երբ դեղմանական գործարանի մը տնօրէնները մէկը տնեղպատակ բացած էր այդ պայուսակները:

Զուիցերիայի ընդհանուր դատախազը յայտնեց, թէ ճարտարագէտը խոստովանեցաւ թէ այդ գծագրութիւնները յանձնած է Արեւմտեան Գերմանիոյ մէջ Իսրայէլեան հետախուզութեան գործակալներուն, փոխարէն 200 հազար տորմի, բաժինի մը տնօրէնն է զուիցերիական ընկերութեան մը մօտ, որ կը զբաղի «Միրաժ» օդանաւերու վառարանի համաձայնագրութեամբ:

ԴԷՊԻ ՔՈՐԷԱ ԻՐ ՁԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ ՏՈՔԹ. ԱԼ ԱԹԱՍԻ ՄՈՍԿՈՒԱ Կ'ԱՅՑԵԼԷ

ՄՈՍԿՈՒԱ (ՄԵՆ).— Դէպի Հեռաւորեան Քորէա իր ճամբուն վրայ, Սուրիոյ հանրապետութեան նախագահ Տոքթ. Նուրէտտին Էլ Ատասի եւ անոր ընկերակցող պատուիրակութիւնը երէկ Մոսկուա հասաւ կարճատեւ այցելութեան մը համար:

ԸՆԿԵՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԳԱՐԱՅԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Գրեց ՎԱՐԴԳԷՍ ԳԱՐՏԱՇԵԱՆ

Ահաւոր ու չշմեկնուելիք էր լուրը, ու մինչեւ հիմա ալ, իր մահէն տարի մը յետոյ, չեմ կրնար հաշտուիլ դժնեմ ու զասն իրականութեան հետ թէ, ո՛չ եւս է մեր սիրելի Համբարձումը։

Իր վարժամ մահով քառասուն տարիներու կեանք մըն է որ կ'ուրուագծուի աչքս առջեւ՝ միասնական ոգորումներու, պայքարներու եւ իսնդամասութեանց, յանուն այն զարմանալիներին որուն անկուն եւ ոգեւոր գաղափարախօսներէն եղաւ ինք մինչեւ իր վերջին շունչը։

Գիտէինք թէ լաւ չէր իր առողջութիւնը եւ անուական դարմանումի մէջ էր, սակայն ոչինչ նախատեսել կուտար այնքան վարձուած ու անակնկալ մահուան մը։

Ցաճախ կը թղթակցէինք իրարու հետ, եւ երբ հոս էր նախաձեռնել Մայլսին իր կազմակին հետ, տարիքը ունենալով քանի մը անգամներ տեսնուելու ժամանակաւոր։ Գահիրէ վերադարձէն յետոյ գրեթէ ամէն շաբաթ կանոնաւորապէս կը գրէինք իրարու, եւ դեռ իր անակնկալ մահէն քանի մը օր առաջ տուացած յաջորդական նամակներուս մէջ կը յայտնէր թէ լաւ էր առողջութեամբ եւ ոչինչ կար մտահոգիչ իր անցեալած անհանգստութիւնէն՝ որ տեսն մը տարնապեցուցած էր մեզ բոլորս լաջորդէն։

Գարուտեան Ազգային վարժարանէն դեռս ճանչցայ զինք առաջին անգամ, երբ գարնանամուտէն եւաք մեր բնակութիւնը հաստատեցինք Նեզոսի հեւբրնկոյ ափերուն։ Գահիրէի մէջ, ուր այդ թուականներուն տարատան զատ էին տարբերը ցեղին բեկորներէն բաւական հոծ թիւ մը։ Ինքն ալ բեկոր մը այդ տարբերահարներէն, Արարկիրի շրջանէն արտորուած Հայկոյ եւ անիկ ազատատնած Գահիրէ, շրջանաւարտ դաստարանի աշակերտներէն էր, արթնեւահատակ եւ գեղգէմ, եւ իրրեւ մասնիկապ տարկան էր իմ եւ հասակակիցներուս հետաքրքիրն եւ ուսուցչական կարգ գովեստով կը խօսէին իր փայլուն խմացականութեան եւ խոհուն մտածելակերպին մասին։

Գալուստեան վարժարանի շրջանը աւարտած, Համբարձումը, իրրեւ Աղդ. Իշխանութեան Եղեմեան Սան, մի քանի դասընկերներու հետ, որոնցմէ յիշենք աշխարհահռչակ Գառդուն (Գառնիկ Զուլումեան) եւ Տիգրան Պալիկեանը (Գալուստեանի երկարամեայ տնօրէնը եւ Նուպարեանի տնօրէն ներկայիս), ան պիտի մեկնէր Ֆրանսա, շատ դժուարին պայմաններու տակ էջմ-ան-Փրովանսի մէջ՝ հետեւելու համար մանկավարժութեան։

Քանի մը տարիներ եռք երբ ես կ'աւարտէի Գալուստեան վարժարանը եւ այդ շրջաններուն կը վերակազմակերպուէր վարժարանին Շրջանաւարտից Միութիւնը, իրեն հետ պիտի ըլլայինք տասէին վարչականներէն, անկէ ի վեր տեւաբար գործակցելով իրարու՝ նախ «Արեւ»ի խմբագրութեան մէջ, ապա Համկավար Ազատական «Մասիս» Երիտասարդաց Միութեան եւ կուսակցական ու մշակութային գոնդան մարմիններու մէջ։

Երբ 1933ի վերջերը այցելու հաշտակալի հանգամանքով մասյ «Արեւ», որուն խմբագրութիւնը ստանձնած էր ընկեր Յովհաննէս Պողոսեան, շատ դժուարին պայմաններու մէջ աշխատելով վերականգնել թերթին երբեմնի հմայքն ու վառնդուած տնտեսութիւնը, տնիկա կրցած էր իր դիմադրողականութեամբ իր շուրջը հաւաքել մասաւորական ու խանդոտա երիտասարդներու հայլ մը, որոնք Համկավար Ազատական «Մասիս» Երիտասարդաց Միութեան միջոցաւ պիտի լծուէին կուսակցական եռան գործունէութեան՝ հետզհետէ անհետացող երէցներուն տեղ պատրաստելու համար նոր քաջալերեր։ եւ Գարայեան եղաւ այդ երիտասարդութեան ջահակիրներէն։

1934ին, կուսակցական դիմաւոր մարմիններ, դիմաւորութեամբ Վահան Թէքէեանի եւ Խաչէն Բաղդասարեանի, ծրագրած էին քանի մը հաւաստաւոր երիտասարդներ պատրաստել իրրեւ կուսակցական եւ ընկերային գործիչներ ու խմբագիրներ։ Այդ թուականին էր որ վերջնականապէս կազմուեցաւ «Արեւ»ին, եւ այդ նպատակով էր գործակ, որ ընկեր Համբարձումի Գարայեան տաւն մը, դժբախտաբար շատ կարճ ժամանակի մը համար միայն, մաս կազմեց խմբագրական կազմին։ Սակայն այդ շրջանին համաշխարհային տնտեսական սուր տագնապը եւ «Արեւ»ի նիւթական անհանգստ դժուարութիւնները վերիվայր շրջեցին զեկավարներու ծրագիրները, եւ ընկեր Գարայեան հեռացաւ «Արեւ»էն, մնալով հաւատաւոր շաբաթային, եւ պարբերաբար աշխատակցելով «Արեւ»էն։

Ան նեռուեցաւ ռուեւորական աստիճանաւոր մը համար, եւ ապա «Կրօրքի» մեծ հաստատութեան մօտ կոչուեցաւ ընդհանուր տեսչի պաշտօնի, ուր կը փայլէր անխոնջ համակրանքն ու համբարձումը բոլորին, գործատէրերէն սկսեալ մինչեւ յիսուն պաշտօնեաներն ու գործաւորները, եւ ուրիշ, ի վերջոյ անցաւ Բարգեան Հաստատութիւնը, ստանձնելու համար անոր տնօրէնութիւնը, որպէսզի կարենայ աւելի ազատօրէն նուիրուիլ կուսակցական եւ տղայոց աշխատանքներու։

1934–35 տարիներուն, արդէն իսկ սիրուած եւ հանդիսաւոր կերպացուցուց յօդուածագիր մը դարձած էր ան «Արեւ»ի ընթերցողներէն, իր հմայիչ ու վիր ուժգ յօդուածներով, ուր ի յայտ կուգար իրրեւ խոր համոզմամբ տէր ազգակցական ազատական գաղափարախօս։

Այդ թուականներուն կը սկսի նաեւ իր հանրային–հասարակական գործունէութիւնը գաղութի տղայոց մարմիններէն ներս, ուր հետզհետէ պիտի կոչուէր անդամակցելու վարժարաններու հոգաբարձութեանց, եկեղեցական Ազգային Խորհուրդին, Թեմական եւ Քաղաքական ժողովներուն՝ իրրեւ ներկայացուցիչը Համկավար Ազատական Կուսակցութեան, անկախ՝ կուսակցական մարմիններէ ներս եւ մեր ակումբներուն մէջ ստանձնելիք իր գործոն ու պատասխանատու պաշտօններէն։

Իրրեւ հրապարակախօս պիտի ունենայինք զինք, նախ Գալուստեան Վարժարանի Շրջանաւարտից Միութենէն ներս, ուր սկսած էր ստանձնուած հաւաքոյթներու շարք մը, յետոյ՝ Համկավար Ազատական «Մասիս» Երիտասարդաց Միութեան կուսակցապետական գոնդաշնորհ տարիներ, ժամանակին հետ անցնելու համար մեր դարձեալ եւ եղիսատահայ յեմերուն վրայ, ուր հետզհետէ զարձաւ ան փնտռուած ու ներշնչուն դասախօս, կրթական, մանկավարժական, մշակութային, տղայոց ու կուսակցական հարցերու շուրջ իր հմայիչ ու խանդոտիչ երդիներով։

Կրնամ ասել իր խօսքը, իր անձին ազդեցիկ հմայիչ, եւ ժողովուրդը հաճոյքով կը տարուէր որ դար խօսք առնելու իր հերթը՝ հանդէսներու կամ երեկոյթներու ընթացքին։

Քիչ կը խօսէր սովորաբար կուսակցական թէ տղայոց ժողովներու մէջ, սակայն իր արտայայտութիւնները ամբողջական ու խմաստալից վերլուծումները կը հանդիսանային ներկայացած հարցերուն նկատմամբ, եւ խրատիչ կը տարուէին բոլոր ժողովականները։

Հելլենոլոյոյ Կոկանեան սրահը, որուն ստանձնութիւնը ստանձնած էր սկիզբի օրերէն, պաշտօն՝ որ ուրուք տարի կը բեռցուէր իր ուսերուն, դարձած էր մեծաքայլ յառաջդիմել եւ լայն ժողովրդականութիւն գտնել Հնոտհա։ Գարայեանի բարեհամբոյր վարուելակերպին եւ խոհուն առաջնորդութեան, եւ ուր, կուսակցական երիտասարդութեան կոչքին, հետզհետէ նկատ բոլորուիլ Հելլենոլոյոյ հայութեան հայրենասէր ու ազգասէր տարրերը։

(Շար.ը տեսնել Դ. էջ)

Հայկակ Էկինեան՝ Ամերիկահայ Լրագրութեան Հայրը

Անցեալ Մարտ 15ին լրացաւ մահուան յիսունեւոարդ տարելիցը ամերիկահայ լրագրութեան հիմնադիր Հայկակ Էկինեանի։

Երբ երեւակայութեան ճամբով ապէք ուրսուն տարի ետ կ'երթանք, կը մտաբերենք իսկոյն թէ այդ օրացանին ամերիկահայութիւնը տակաւին նոր կը հաստատուէր Նոր Աշխարհի մէջ եւ գալուքը կը բաղկանար թերեւս պատանիներէ եւ ամուրի չափահասներէ, որոնք խումբ առ խումբ կ'ապրէին Նիւ Եորքի յեռամնաց մասերուն եւ Հրաստանի հանդիպակաց ափին վրայ գտնուող փոքր քաղաքներու մեկուսի թաղամասերուն մէջ, իրենց ծննդավայրին յիշատակներով լեցուած եւ հեռաւոր հարազատներու կարօտով այրած։ Հայ համայնքը ի հարկէ դեռ չունէր ազգային ու եկեղեցական հաստատութիւններ, կուսակցական եւ հայրենասիրական ակումբներ, որոնք հոգեկան միութեան լաստեր եւ ազգային ոգիի վառարաններ պիտի ըլլային յետագային, եւ ոչ ալ հայերէն լեզուով հրատարակութիւններ ու թերթեր։

Այդ օտարաւուն ամայութիւնը քաղցրացնող հայորդին հանդիսացաւ Հայկակ Էկինեան, որ 1888ի Մայիսին լոյս ընծայեց ամերիկահայ առաջին թերթը, «Արեգակ» անունով, Ուեսթ Հոպքընի մէջ։ Նիւ Ճըրզիի փոքրաթիւ հայ համայնքին մէջ, որ մեծ մասով անցրագէտ պանդուխտներէ կը բաղկանար, այս ձեռնարկը իր հայրենակիցներուն կողմէ ողջունուեցաւ իբր յանդուգն քայլ մը, իսկ ոմանք ալ անխոհեմ ընթացք մը նկատեցին զայն։

Ով էր գաղափարի այս առաջնայը, որ հեռամուտ կ'ըլլար կիրթեպերկի գիւղին, Յակոբ Մեղապարտի միտքի լոյսին եւ Յառուրիւն Քահանայ Շմաւոնեանի նախաձեռնող ոգիին բարիք բաշխելու եւ հայ մամուլի բաւարարի երգ հնչեցնելու Աստուածամեծ եղերք։ Տիգրանակերտցի 17ամեայ պատանի մըն էր ան, որ 1868ին խումբ մը համախոհներու հետ եկած էր Ամերիկա, պարապ գրպանով եւ տեղական լեզուի անտեղեակ. իր հօրը օգնելու մտահոգութեամբ։ Կարճ ժամանակէ՝ Ցովհաննէս--Հայկակ, որ վինակով իրեն բաժին ինկած էր դպրոցին մէջ, մեծախսի ուսայնանկութեան արհեստը սորված էր եւ իմնոգնութեամբ անգլերէնի տիրացած։ Ցետոյ պարբերաբար գրած էր Պոլսոյ «Արեւելք» եւ «Մասիս» եւ Թիֆլիսի «Մշակ» թերթերուն եւ անոնց խմբագիրներուն քաջալերանքին ու զնահատութեան արժանացած։ Տակաւին, Տիգրանակերտի ազգային վարժարանը յանախած օրերուն, իր բրտպիտութեան շնորհիւ, իբր գրաւար աշխատած էր քաղաքապետարանի պաշտօնաթերթին մէջ, որուն բուն խմբագիրները հայեր եղած են։

Օրական տասը ժամ գործարանային աշխատանքի յոգնած ու պարտասած, Էկինեան գիշերները եւ կիրակի օրերը կը գրէր ու կը խմբագրէր իր թերթը, անոր նիւթերը կը տարէր, էջերը կը կապէր, կը տպէր ու կը ծալլէ եւ հասցէները գրելով՝ անձամբ նամակատուն կը տանէր զանոնք, իր վաստակին հոգալով անոնց առաքման ծախքը։ Այս անաւոր բեռը չէր կրնար երկար ատեն կրել, քանի որ կոնակը ոչ կազմակերպութեան մը շրջանակը ունէր, որպէս զի նիւթապէս անոր բացը գոյներ, եւ ոչ ալ աշխատակիցներ եւ թղթակիցներ, որպէս զի անոր բովանդակութեան օգնեին։ Արդարեւ, նոյն տարուան Սեպտեմբերին դադրեցաւ թերթին հրատարակութիւնը։

Սակայն նիւթականի անբաւարարութիւնը, գործին ծանրութիւնը եւ հոգեկան կսկիծները չկրցան յուսահատեցնել զայն եւ կասեցնել՝ հայրենատրոփ միտքին թռիչքը. երբ յաջորդ տարի ան ձեռնարկեց «Սուրճանդակ»ին՝ անունով շաբաթաթերթի մը հրատարակութեան նոյն վայրին մէջ։ Ապա՝ իր գործունեութեան գաւեշը փոխադրելով, 1890ին նախաձեռնեց կիսամեայ թերթի մը՝ «Ազատութիւն», որուն նպատակին վրայ արձանագրեց թէ անիկա շանս համար չէ որ լոյս կը տեսնէր, այլ՝ կը հետապնդէր յառաջդիմութիւնը իր Ազգին, որ այդ տարիներուն իր ազգային ազատագրանան գոյամարտը կը մղէր թրքական բռնակալութեան դէմ։ «Հայ ժողովուրդին յառաջդիմութիւնը մեր շանն է, իսկ Հայոց ազատութիւնը «Ազատութիւն»ի նպատակն է» կ'ըսէր ան։ 1897ին անոր յաջորդեց «Տիգրիս» ազգային, գրական եւ քաղաքական բովանդակութեամբ շաբաթաթերթ մը, որ դժբախտաբար տարուէ տարի ետ կ'երթար, մինչեւ 1902ին Ցոհաննէսի մէջ հրատարակելով՝ 1902ին Ցոհաննէսի մէջ հրատարակեց «Բաղդատցի» եւ «Նոր Սերունդ» շաբաթաթերթերը եւ 1914ին՝ «Նոր Կեանք»ը, որ՝ իր մահէն եէտ նոր անուն ու սնփականատերը փոխելով՝ մինչեւ այսօր կը շարունակուի «Նորօր» անունով, վերջին չորս տարիներէն ի վեր՝ Լոս Անճելէսի մէջ, դառնալով Քալիֆորնիոյ հայրենասէր հայ զանգուածին հարազատ ու հզօր ձայնը։

Բացի խմբագրական աշխատանքէ Էկինեան հաստատած է փոքրիկ մատենատան մը եւ տպած քանի մը գիրքեր։ Նոյնպէս՝ գրած է բազմաթիւ ոտանաւորներ, որոնցմէ ոմանք ժամանակակից ազգային երգարանքներու մէջ անցած են։ Ամենց ընթերցումով իր մէջ կը հաստատեցնէ Եղի. ոչ բանաստեղծի հոգի մը որ տիրացեր է իր մտկած սեռին արուեստի գաղտնիքին ու նրբութեանց, որոնց մտահոգութիւնը ապահովապէս չուներ ան, սակայն իր յուզումնաթաքաւ ուսնչով կը վարակէ մեզ եւ հայրենասէր գործիչին հարուստ ներաշխարհը կը բանայ մեր հիասքանչ նայուածքին դէմ։

Իր երեսնամեայ հանրային ու լրագրական վաստակին թելադրուած՝ Հայկակ Էկինեանի մէջ կը զտնենք նկարագրի ուշագրաւ գիծեր, — լուսատեսնչ ոգի, օրինակելի ժրաջանութիւն, տոկուն հաւատ եւ գիտակից զոհողութիւն։ Իրեւայաջորդ դժուարութիւններ չկրցան ընկնել անոր կամքին ուժը եւ ցամքեցնել՝ վարարուն հայրենասիրութեան ակը։ Ասլանեանի եւ Խաղաղականի ափերուն վրայ՝ եօթը քերթեր հրատարակեց ու խմբագրեց առանձին, իր հանգիստն ու ուռնկն ըլլալով, իր նիհար խակին խնայելով, իր ընտանիքին ու զաւակներուն հեռ միատեղ ըլլալու երջանկութենէն կամաւորաբար զրկելով իսկզիսկ, հակառակ բարեկամներու ու ընկերներու չափաւորութեան յորդորներուն եւ օտարներուն կողմէ իրեն եղած համեմատաբար հանգիստ, ապահով ու շահաբեր գործի առաջարկներուն, ան մնաց իր կոչումին հաւատարիմ գործիչը եւ հայ գիրի մշակը։ Կը խորհիմ թէ այլապէս ալ չեր կրնար ըլլալ արդեն, որովհետեւ Հայկակ Էկինեան այն գաղափարապաշտ Հայն էր, որ հաւատով կը սպասեր Հայաստան աշխարհի մէջ ծագելիք ազատութեան արշալոյսին եւ պատրաստ էր՝ նոր տարաշար մը շալկած՝ վերականգնած հայ պետութեան մը սահմանին ներս մնայուն բնակութիւն հաստատելու, երբ 1919 Մարտ 25ին, շաբաթուն Երեքշաբթի կէսօրին, սիրտի կաթուածի մը հետեւանքով ան անշունչ ինկաւ իր սիրական մեքենային վրայ...

Ունեցաւ ժողովրդական, փառաւոր յուղարկաւորութիւն մը եւ թաղուեցաւ Ֆրեզնոյի հայոց Արարատ գերեզմանատան մէջ։

ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ՂԵՒՈՆԴ ԱՐՔ, ԴՈՒՐԵԱՆԷՆ

Հանոյքի բաժակը խոր է և զայն կը պարպեն և դարձեալ զայն կը լեցնեն անդադար. բայց կուգայ օր մը որ կը զգան բոլորովին յոգնած ինքզինքին, յափրացած, ծանրացած։ Բաժակին խորը կայ միայն ծանրոյթի, անպատուութեան և ամօթի սեւ մրուրը։

* * *

Ճշմարիտ հայրենասէրը այն է որ հայրենիքի փառքի և մեծութեան համար զոհուած է, որ իր եսը մոռնալով միայն խորհած է հայրենիքի ապահովութիւնը, իր եղբայրներու փրկութիւնը և երջանկութիւնը, և այսպիսի պայմաններու մէջ զոհողութեամբ ըմբռնուած հայրենասիրութիւնը հայրենիքի կրօնն է։

* * *

Ստուգիւ խիղճն է որ մեզի կը ընայ տալ ճշմարիտ հանգիստը։

* * *

Մարդ երեք հանդիսարան ունի իր էութեան բարգաւաճման համար. քնանիք մը, պաշտօն մը, և հայրենիք մը։

* * *

Հասարակութեան հանդէպ ամէն անհատ նուիրական պարտականութիւն մը ունի, որ է աշխատիլ հասարակութեան շահուն համար։ Անձին շահը խորհողը հասարակութեան թշնամին է։

ՆՈՐԱՀԱՍ ՍԵՐՈՒՆԴԸ ԵՒ Ռ.Ա.Կ.Ը

Գրեց ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Հի՛ն, եղերական պատմութիւն, այո, բայց ո՛չ հինցած, ո՛չ ժամանակավրէպ։ Որովհետեւ, ազատ Հայաստանի ու վերականգնած հայրենի պետութեան հանդէպ անոնց տուելութեան թոյնը և թշնամանքին խրատաւոր տակաւին այսօր կը շարունակէ տագնապի մատնել ու պառակտումի ենթարկել սփիւռքահայ կեանքը, անոր բոլոր մարզերուն մէջ։ Այսպէս։

Ռամկավար ազատականներ միշտ դաւաներ են, և կը հաւատան միշտ. թէ Հայ Եկեղեցին, իբրեւ կրօնական հաստատութիւն՝ մէկ և անբաժան է, իր աւանդութեամբ ու կառուցուածքով, իր նուիրապետական կարգերով, և շարականներով, և պատարագով, և հայ ժողովուրդի ոգեկան միութիւնը պահպանելու, կամ անոր վրայ պատուած վէրքերը սպիացնելու առաքելութեամբ, Հայ Եկեղեցին, իր հիմնադիրներուն հաւատքով ու նահատակներուն արիւնով կերտուեցաւ քրիստոնէական բարձրագոյն դաւանանքին, անոր վսեմ սկզբունքներուն վրայ։ եւ հետզհետէ զանոնք բիւրեղացուց ու արտայայտեց ազգային տարազներու մէջէն, կարենալ թափանցելու համար ժողովուրդի բոլոր խաւերուն հոգիներուն ու միտքերէն ներս։

Այդպէսով՝ ան դարձաւ մանկաբարձն ու սնտուն հայերէն լեզուին ու մատենագիտութեան, և անոր տաճարներուն գմբէթներէն, և անոր վանքերուն խուցերէն ծնան ու ծաւալեցան հայ ճարտարապետութիւնն ու մանրանկարչութիւնը, հայ երաժշտութիւնն ու գրականութիւնը, որոնցմէ հայ հարուստ մշակոյթը յօրինուեցաւ։ Ռամկավար ազատականներ, առանց սակարկութեան ու առանց վարանումի՝ իբրեւ հաւատարիմ պահակներ պաշտպանեցին Հայ Եկեղեցին ամէն երկրի մէջ, և պայքարեցան անոր միասնութեան համար, և ամրացուցին հեղինակութիւնը Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռին, և զօրացուցին վարկն ու դիրքը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, Հայրենիքէն ներս թէ սփիւռքի մէջ։

Անոնք իրենց մամուլով, դեկավարներով և ամբողջ կազմակերպութեամբ իրբեւ պատուար կանգնեցան Հայ Եկեղեցին քանդելու ամէն յարձակումի և դաւի դէմ։ Որովհետեւ այդ հաստատութիւնը միայն շտեմարան մը չէր անցեալ արժէքներու կամ թանգարան մը չէր ոգեկան ու իմացական փարթամ ժառանգութեան մը։ Ան նաեւ կենդանի գործօն մըն էր, իբրեւ ազգիւր վսեմ սկզբունքներու, ան նաեւ ապրող խորհրդանիշ մըն է, լուսաւոր առանցք մը, հիւսուած անցեալ դարերու փառքերով ու ապրելագութեամբ, և ներկայի ձգտումներով,– որոնց շուրջ կրնան բոլորուիլ, որոնց ջերմութեան մէջ կրնան եղբայրանալ հոգմացրիւ հայութեան տարազիր հատուածները՝ մայր, երկրի ժողովուրդին հետ։ եւ այսօր, երբ ռամկավար ազատականներ կը ջատագովեն, կը պնդեն, կը պայքարին, որ Էջմիածնի Մայր Աթոռին, և անոր գահակալ Վեհափառ Վազգէն Կաթողիկոսի գերագոյն հեղինակութեան հովանիին տակ անբաժան է ամբողջական մնայ Հայ Եկեղեցին, անոր այդ դերն ու առաքելութիւնը պահպանելու համար է միայն։

Մեր այս ուղղագիծին և գործունէութեան հիմնովին հակոտնեայ եղան Դաշնակցութեան թշնամանքն ու տեւական յարձակումները Հայ Եկեղեցիին դէմ։ Շատ կանուխ՝ դաշնակցական պետեր կրօնը հոչակեր էին թոյն, իսկ հոգեւորականները՝ խաւարի խաբէութեան գործակալներ։ Անոնք մեկնեցան այն համոզումէն, թէ պէտք է քանդէին կղերական դասին վարկն ու հեղինակութիւնը, որպէս զի կարենային փրխարինել եկեղեցիներու ազդեցութեան և տիրանալ անոնց գանձերուն։ եւ անոնց սարքած մոլեգին հալածանքները, գաղափարական պայքարի սահմանէն իջան քրէական ոճիրներու ճահճուտը։

եւ հետզհետէ՝ անոնք կողոպտեցին Աղթամարի վանքը, ջրախեղդ սպաննեցին Աղթամարի կաթողիկոսական տեղակալը և անոր քարտուղարը, մահափորձի ենթարկեցին Պոլսոյ Պատրիարք Մաղաքիա Արք. Օրմանեանը՝ Մայր եկեղեցիին մէջ, վայրագ յարձակումով ածիլեցին Ցունաստանի Առաջնորդ Մազմեան Արք.ի մօրուքը և պատարագի միջոցին մսագործի դանակով սպաննեցին Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդ Ղեւոնդ Արք. Դուրեանը՝ պատմութեան ամէնէն հրէշային մէկ սնիրով։ Իսկ 1956ին, օտար սուիններով՝ Հայ Եկեղեցիի միասնական մարմնին վրայ պատուեցին Անթիլիասական հերձուածը, պառակտումի նոր խրամատ մըն ալ փորելով սփիւռքի արդէն տագնապահար հայութեան մէջ։

Դաշնակցական բոլոր պետերու բոլոր չմեղանքներէն, և կեղծիքներէն, և խարդաւանքէն վեր՝ անոնց այս նոր հերձուածումին ճշմարիտ, թէկուզ քրէական շարժառիթը հրապարակեց Ռուբէն Դարբինեան իր այն յօդուածաշարքով, որ երեւցաւ «Հայրենիք» օրաթերթին մէջ, Վեհափառ Վազգէն Կաթողիկոսի առաջին այցելութեան առիթով Միացեալ Նահանգներուն։ Ան կ'եզրակացնէր, թէ այնքան ատեն որ խորհրդային բռնակալութիւնը կանգուն կը մնար, և Հայաստանը անոր կապուած էր, և Էջմիածինը խորհրդահայ իշխանութեան ենթակայ սահմաններէ ներս էր, բացարձակապէս անկարելի պիտի ըլլար Հայ Եկեղեցիի միասնականութիւնը իրագործել Մայր Աթոռին շուրջ, կամ Ամենայն Հայոց Հայրապետին գերագահութեան տակ։

Այսպիսի խելացաւ բանդագուշանքէ մը, այսպիսի ցնորական մեկնակէտէ մըն էր, որ անոնք հասան Անթիլիասի հերձուածով սփիւռքահայ եկեղեցական հաստատութիւնը և ազգային կեանքը նոր վէճերով, նոր կռիւներով խռովելու և տագնապցնելու արկածախնդրութեան։ Ուրե՞ն, որպէս զի Հայ Եկեղեցիի միութիւնը վերահաստատուի, պայմա՞ն է, որ գաղութահայերը կործանե՞ն խորհրդային Միութիւնը, կամ Հայաստանը իր ներկայ դիրքէն փոխադրե՞ն լուսնին վրայ, կամ առ նուազն Ս. Էջմիածինը իբրեւ մայր, կամ Մայր Աթոռ, կամ պարզապէս լիազօրութիւն՝ խոնարհաբար ընծայուի Անթիլիասի վանք-կոմիտէին։

եւ տակաւին, հակոտնեայ նպատակներու, հակադիր շարժառիթներու նոյն անջրպետը կը բացուի նոյնիսկ Հայկական Դատի սահմանումին և զայն հետապնդելու կերպերուն միջեւ։ Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը, և վստահաբար ամէն ուրիշ հայրենասէր կազմակերպութիւն, մարմին, խաւ կամ անհատ՝ կը դաւանին իրբեւ հիմնական, բացարձակ ճշմարտութիւններ, թէ հայ ժողովուրդը, անցեալին իր դարաւոր գերութեան, և ահաւոր տառապանքին, և միլիոնաւոր զոհերուն, և ներկայի պահանջներուն մուրհակներով՝ մէ՛կ ազգային թշնամի միայն ունի, Թուրքիա՛ն։ Թէ Հայկական Դատը, իր միջազգային իրաւական բնոյթով ու ճանաչումով՝ Թուրքիոյ բռնագրաւման տակ գտնուող արեւմտահայ նահանգներու վերադարձումն է հայերուն։ Թէ բոլո՛ր հայ կուսակցութիւնները, իրենց ծրագիրներուն ու նպատակներուն մէջ՝ միա՛յն օսմանեան լուծին ներքեւ տառապող հայութեան և արեւմտահայ հողամասերուն ազատագրումն էր, որ կը հետապնդէին։ – Թէ Ռուսիան, ցարական կամ խորհրդային, հայոց բարեկամ պետութիւնն է, որուն օգնութեամբ հետզհետէ պիտի կարենանք վերստին տիրանալ մեր բռնագրաւուած հողերուն։

Ռամկավար ազատականներու և գրեթէ ամբողջ հայութեան այս համոզումին ու ճիգերուն դէմ՝ Դաշնակցութիւնը կը շարունակէ հակադրել իր հակախորհրդային տեսութեան ու թշնամանքին պղպջակէ պատուարը նոյն մաշած յանկերգով։ Մարդկութիւնը կը ցնցուի քնկերային յեղաշրջումներով։ Հզօր ու հարուստ պետութիւններ կ'ապրին ներ-

(Շար.ը տեսնել Դ. էջ)

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Գրեց ՄԻՍԱԿ ՀԱՅԿԵՆՑ

Ճիշդ է, որ Ամերիկայի մեր եկեղեցիներուն մէջ ներկայիս իբրեւ դպիր, տիրացու, հոգաբարձու, օժանդակ եւ այլն, ծառայողներուն կարեւոր տոկոսը կը կազմեն Էյ. Սի. Ուայ. Օ. Էյ.ի շարքերէն եկածներ, բայց այդ չի նշանակեր թէ կազմակերպութեան մէջ իրենց ստացած դաստիարակութեան պտուղն է, որ կը քաղենք։ Ո՞վ կրնայ հաշուել լեզէոնը անկէ անցածներուն եւ անհետ կորսըւածներուն։ Յետոյ՝ չմոռնանք, եկեղեցւոյ ծառայող մեր ամերիկածին հայրենակիցները ջախջախիչ մեծամասնութեամբ միջին սերնդականներ են, նոյնիսկ թոռներու տէր, որոնք ատենին, ուրիշ բարերար ազդեցութիւններ վայելած են, եւ այժմ իրենց կարգին կը դժգոհին իրենց զաւակներուն ազգային անտարբերութենէն... միշտ աւելցնելով՝ «չենք կրնայ օգնել, նու սի»։

Ոչ մէկ կասկած, որ կազմակերպութեան վարիչները թերացած են ու կը թերանան, անհրաժեշտ ազգային դաստիարակութիւնը տալու մեր պատանիներուն եւ երիտասարդներուն։ Առաջին հաստատում։

Թէ Էյ. Սի. Ուայ. Օ. Էյ.ի անդամները դժգոհ են իրենց անգործութենէն, համաձայն ենք և. կը գնահատենք իրենց քաջութիւնն ու աշխատելու պատրաստակամութիւնը։ Մենք ալ դժգոհ ենք իրենց անգործութենէն։ Բայց թէ ո՞ւր պէտք է փնտռել գործը։ Ահա հոս կը տարբերինք մենք և անոնք։

Անոնք գործ կը փնտռեն մեր եկեղեցիէն և ժողովուրդէն դուրս։ Մենք կը շեշտենք, թէ գործը պէտք է փնտռել մեր Եկեղեցւոյ և մեր ժողովուրդին մէջ, որովհետեւ իսկապէս շատ են մեր անկատար գործերը, բազմաթիւ են գլուխ հանելի նոր գործերը։ Ամերիկահայ հոգեւորականներն ու Էյ. Սի. Ուայ Օ. Էյ. ի վարիչները թերացած են և. կը թերանան երիտասարդներուն ուշադրութիւնը սեւեռելու և. անոնց ուժերը լարելու կատարելի հսկայական գործին ուղղութեամբ։ Հաստատում երկրորդ։

Մարդ կը զարմանայ իսկապէս, թէ ինչո՞ւ մեր եկեղեցականները կամ անոնց մանկաւարիկ աշխարհական վարիչները կ'անտեսեն ամէն օր ներկայ պահանջը գործին՝ Հայց. Եկեղեցիէն թէ հայ կեանքէն ներս, այդ գծով աշխատանքի չեն մղեր մեր երիտասարդները. և. իրենց յայտնի կամ գաղտնի քաջալերութեամբ, ընդհակառակն, կը շեղեցնեն անոնց ուշադրութիւնը տարբեր-տարբեր կէտերու վրայ։ Ամէն հայ հաւատացեալ պէտք է փորձէ պատասխան մը գտնել այս հարցումին...։ Դիւրին անցնելու չէ այս հաստատումին վրայէն։

Ընկերային չարիքներու մեծ մասը անգործութեան հետեւանք է. ուզել աշխատիլ, ի վիճակի ըլլալ աշխատելու. բայց չկարենալ... այս կացութեան յառաջացուցած փորձանքներուն ականատեսներն ենք կամ ճաշակողները բոլորս, ամէն օր։ Մանիֆեստոյին մարտական ոճը տակաւին թեթեւ, գրեթէ անվնաս չարիք կարելի է համարել անգործ մնալու գաղափարին դէմ ըմբոստացող մեր երիտասարդներուն կողմէ։ Եթէ իրենց անգործութիւնը ապրուստի հետ կապ ունենար, վա՜յ եկեր է մեր գլխուն։ Անոնց զայրոյթը, առ այժմ, թուղթի կտորով մը ելք գտած է, յարձակման թիրախ ունենալով եկեղեցւոյ ազգայնութիւնն ու աւանդապաշտութիւնը։ Որքան ալ անհանդուրժելի գտնենք և վիրաւորական, սակայն բարեխղճաբար վնասը անսրբագրելի չէ, կա՛յ միջոցը զիրենք լծելու շինարար աշխատանքի, կա՛յ միջոցը մանիֆեստոն վերածելու ազգակերտ նախերգանքի մը...։

Անմիջապէս շեշտենք, թէ ոչ մէկ առարկութիւն ունինք երիտասարդներուն ցուցաբերած այլասիրական ոգիին, այլոց օգնութիւն փութացնելու փափաքին, որովհետեւ այլասիրութիւն և. աջակցութիւն վերացական գաղափարներ չեն մեզի համար, այլ առօրեայ ապրում։ Եւ կը խորհինք՝ որ հայ ժողովուրդը, իբրեւ ամբողջութիւն, յետինը պէտք է ըլլայ աշխարհի բոլոր ժողովուրդներուն մէջ, ոչ-այլասիրութեամբ և. յանձնապաստանութեամբ ամբաստանուած։ պատմութիւնը ըրբրելու կարիք չկայ այս պահուն։ Բայց մերկ իրողութիւն է նաեւ, որ հայ ժողովուրդը առաջին և. մեծագոյն զոհը եղաւ ուրիշ ժողովուրդներու քարտուղարութեան, ոչ-այլասիրութեան, անկարեկիր յանձնապաստանութեան, բրտութեա՛ն...։

Մենք անոնցմէ ենք, որոնք կ'ընդունին թէ աշխարհ մեծ դրացնութեան մը վերածուած է ներկայիս, թէ աշխարհի ցաւերը բոլոր մարդոց ցաւերն են, և. եթէ մարդիկ չմտահոգուին անոնցմով, ո՞վ պիտի մտահոգուի։... Բայց կ'աւելցնենք. պէտք չէ սեփական տունը չկարգաւորած, ուրիշին տունը կարգաւորելու ելլել։ Ճիշդ չէ հարազատ ծնողքը անպատսպար թողուլ փողոցը և. բարեկամին մայրը ծերանոց տեղաւորել... այլասիրաբար։

Միացեալ Նահանգներ թերաճ երկիրներու զարգացման և. օգնութեան յայտագիրները հրապարակ չեկեցց յիսուն տարի առաջ, այլ այն պահուն երբ ինք յամենայն ինքնաբաւ դարձած էր, աւելին երբ այլեւս վստահ էր, թէ աշխարհի գերակշռաբար ամէնէն հարուստ պետութիւնն է։ Հակառակ սառ, սակայն, քիչ չեն այն ամերիկեան քաղաքացիները, որոնք վճռաբար դէմ են պետութեան «առատաձեռն» քաղաքականութեան։ Վկայ՝ Ճորճ Ուալասի նախագահ ընտրութեան ի նպաստ քուէարկող միլիոնաւոր ամերիկացիները։

(Շար. 7)

ՆՈՅԻ ՏԱՊԱՆԸ ԳՏՆՈՒԱԾ Է 1955ԻՆ

Գրեց ՅԱԿՈԲ — ԳՐԻԳՈՐ

«Արեւ»ի 19 Օգոստոս 1969ի թիւին մէջ «Նոյի տապանին բեկորները գտնուած են» վերնագրով հետագրաւոր մը հրատարակուած էր՝ Պոլսեն ղրկուած։ Այդ հեռագրին մէջ կը յիշուի,՝ թէ ամերիկացի մը Արարատ լեռան գագաթը բարձրանալով Յուլիս եւ Օգոստոս ամիսներուն, պեղումներ կատարած է եւ այդ պեղումներու ընթացքին երկու տախտակի կտորներ է գտած, որոնք 4000 տարուան հնութիւն ունենալ կը թուին։ Այս արշաւախումբին մասնակցած է նաեւ Պորտոյեն Ֆրանսացի գոհարաբան մը՝ Ֆերնան Նաւարա։

Նոյի Տապանը գտնուած է 1955 թուականին, երբ մեր բարեկամ Ֆերնան Նաւարա իր երրորդ մագլցումի ընթացքին կրցած է վերջապէս գտնել Տապանին տեղը եւ լուսանկարել զայն։ Նոյն ատեն իր հետ բերած է մէկ ու կէս մեթր բարձրութեամբ եւ երեսուն սանթիմեթր լայնքով Տապանէն փրցուած կաղնիի փայտէ կտոր մը։ Այս փայտի կտորը պատշաճապէս քիմիական տարրալուծման ենթարկուելէն յետոյ հաստատուած է, որ ունի հինգ հազար տարուայ հնութիւն եւ տաւուած է մարդու ձեռքով։

4200 մեթր բարձրութեան վրայ գտնուած այդ տաւուած փայտի զանգուածը (միակը՝ ամբողջ Մասիսի վրայ),ծառերու կամ անասուններու մնացորդը չէ։ Նաեւ չի կրնար ըլլալ օդանաւի մը կամ եկեղեցիի մը եւ կամ նգնաւորի մը բախտացին փլատակները, որովհետեւ պատմական ո՛չ մէկ դէպքի մէջ յիշուած է թէ Մասիսի վրայ եկեղեցի կամ ուրիշ շէնք մը գտնուած ըլլայ։ Նախ օդանաւի անկման ո՛չ մէկ դէպք յիշուած է։ Դիտենք նաեւ թէ Մեծ Մասիս, հրաբխային իր կազմութեամբ, չոր ու ցամաք է եւ ո՛չ մէկ բուսականութիւն ունի։ Ուրեմն տաւուած փայտի խոշոր զանգուածը ուրիշ բան չէ՝ այլ մեր Նոյ նահապետին պատմական Տապանէն կտոր մը։

Ֆերնան Նաւարա իր մեծ առաքելութեան մասին գիրք մը ալ հրատարակած է 1955ին՝ «Ես գտայ Նոյի Տապանը», զոր երջանկութիւնն ունեցած էի թարգմանելու եւ հրատարակելու «Պայքար» օրաթերթին մէջ՝ թերթոնի ձեւով՝ 1961ին՝ հեղինակին մասնաւոր արտօնութեամբ։

Հետաքրքրական ոճով եւ մեծ հաւատքով գրուած այս հիմնալի գիրքը, պատկերազարդ, առաջին գծի վրայ կը հետաքրքրէ մեզ՝ հայերս մանաւանդ։

Ինչպէս որ հեղինակն ինծի ըսած

(Շար.ը տեսնել Դ. էջ)

ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ

ԱՐՈՒԵ՞ՍՏ ԹԷ ԱՐՀԵՍՏ

Քսաներեք տարիներէ ի վեր Իսթամպուլի մէջ լոյս կը տեսնէ «Բուլիս» կիսամսեայ՝ «կեղտաբուխաստական հանդէս»ը, Յակոբ Այվազի կողմէ։

Այս հրատարակութիւնը թէեւ հայ տարուեստի լրատու մը է հայատառնեան, արտատահմանեան ու մասնաւանդ խեղամսուլհայ մշակութային կեանքի մասին հրատարակած բարոյական զրուցիներով, բայց ան աչքառու է մասնաւանդ թուրք երգչուհիներու, պարուհիներու կամ դերասանուհիներու մասին տուած խիստ հետաքրքրական տեղեկութիւններով, հանդերձ լուսանկարներով։ «Բուլիս»ի էջերը կը յորդին չհաշխարհիկ դէմքերու մասին գրուած դայթակղեցուցիչ զէպքերով, սիրային արկածներ նկարագրող լրտմատեակ լուրերով։ Ու ասիկա՝ զրեթէ ամէն թիւի մէջ։

Հայ ժողովուրդը լաւ կը ճանչնայ թուրքը, ու պէտք չունի թրքական բարքերու ծանօթացման, մասնաւանդ հայու միջոցաւ։

Եկէք միասին թղթատենք ու կարդանք յիշեալ պարբերաթերթի վերջին մէկ թիւը (546), որ պրատահարար մեր ձեռքը անցաւ։

Թուրք կրօնաւորի մը կինը, շրջս տարուան ամուսնական կեանք մը վարելէ ու երկու զաւակներու մայր ըլլալէ ետք՝ կը բաժնուի իր կոպակիցէն, երթալ ապրուելու շոայլ ու ազատ կեանք մը վարելու համար Քանպուլիներու մէջ։ Ահա ա՛յս առթիւ թերթաւէրին արտայայտութիւնները.—

«— Իմամին կինը ըլլալ եւ բեմ ելլել մեղք ունի կ'ըսեն բոլոր ծանօթները։ Սակայն երբ զործը ասենարական տեսանկիւնէ քննենք, կը տեսնուի որ, քաղաքին պէս ալ, մեծ մեղք մը չէ որ կը զործեմ։ Նոյնիսկ խեր է։ Սակայն ճիշդը ըսելու համար պէտք է խոստովանիմ որ զրուցայ եւ այս «իմամին կինը» ստոյգուածքին... Եօթը ամիսէ ի վեր բեմ կ'ելլամ։ Նախ՝ քաղաքը, ապա արեւելեան երկրը սկսայ երգել նուագախումբի մը ընկերակցութեամբ։

Մօտ տասնվեց յարկարարին մը պիտի գնեմ եւ վարձքին պիտի ապրիմ։ Սակայն երբեք պիտի չամուսնանամ։ Դրամ կը շահիմ, ի՞նչ ընեմ ամուսինը»։

Այս խօսքերուն կողքին լոյս տեսած է նաեւ անոր լուսանկարը, փարթամ մարմնով ու գրեթէ մերկ։

Թերթը իր կողմէ տեղեկութիւններ ալ կ'աւելցնէ, ըսելով թէ, երգչուհին է «մարմարեայ հեմսակ մարմնով, զեղին մազերով, արճտագոյն աչքերով, խոկալէս կրակուրց երիտասարդ կին մը։» Տուած է նաեւ անունը, տարիքը, հասակը եւ մարմնի ծանրութիւնը։

Կարծես թէ ծախու տարանքի մը առիթ կը զտնուինք, որուն բարեմասնութիւնները կը յայտարարուին լուսանկարով, մանրամասնութիւններով եւ խմբագրին կողմէ ալ աւելցուած նուրբ տեղեկութիւններով...

Այս բոլորէն ետք, մէկ բան պակաս է։ Հաշխարհիկ երգչուհիին հասցէն...։

Նոյն թիւին մէջ, «Բուլիս», հետաքրքրաշարժ ուրիշ դէպք մըն ալ կը նկարագրէ։ Թուրք դերասան մը երկու երիտասարդներու եւ երեք երիտասարդուհիներու ընկերակցութեամբ ինքնաշարժի վտանգաւոր արկած մը կ'ունենայ, ինքնաշարժը ինքն իր վրայ երեք անգամ կը տապալի ու կ'երթայ զարնուելու սիւնի մը։

Բոլորն ալ կը վիրաւորուին։ Լրատուութեան հետ գտնուած են երեք պարմանուհիներուն լուսանկարները, որոնցմէ երկուքը հիւանդանոցի անկողիններու մէջ ընկղմած են, առանց ծածկոցի, ցուցադրելով իրենց մարմնի դեղեցկութիւնները, թերթի ընթերցողներուն առիթը տալով ըմբշխնելու զրգիչ տեսարաններ...։

Հիւանդանոցին մէջ, վիրաւորեալ երիտասարդուհիները հետեւեալը յայտարարած են.

— «Այնքան դեղեցիկ զիշեր մը ապրեցանք որ, ոչ թէ վիրաւորուիլ, եթէ նոյնիսկ մեռնէինք կարեւորութիւն չունէր, որովհետեւ երազային կեանք մը ունեցանք...»։

Սոսկցմէ մին, արկածին հետեւանքով քանի մը ակռաներ կը կորսնցնէ։ Բայց միշտ ուրախ է։ Ահա թէ ի՞նչ կ'ըսէ.

(Շար.ը տեսնել Դ. էջ)

ԱՐՁԱԳԱՆԳ ՄԸ ԼՈՒՐԹԵԱՆ ՄԷՋԷՆ

ԳՐԵՑ ՄԱՅՔԼ ՓՕՐԷՅՐԱ

Թարգմ. ԱԼԵՔՍԻՍ ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ

Իր կնոջ շահագրգռութիւնները իրենը չէին, անոր տարբի հաւաքոյթները եւ զրքերը, եւ ամէնէն աւելի անոր ձիերն ու ամէն բան որ անոնց հետ առնչուած էր — ցուցադրութիւնները։

Եւ ձիաբուծները — Նիմարէթի, Էխալամ եւ Առաբի։ Ճիշդ է, տաճէնն, ինքն ալ կը բաժնէր անոր այս կեանքը, բայց ոչ այլեւս։ Կը ճանաչցնէր զինք այժմ։ Ճիշդ այնպէս ինչպէս որ ան կը ճանաչցնէր զինք, ինքն ալ կը ճանաչցնէր զայն։

Ոչ թէ որովհետեւ օտարացած էին իրարմէ, կամ նոյնիսկ տարբերութիւն։ Իրենք մարմնացած էին միատարար տարբերը։ Իրենք զարգացած էին միատարար տարբերը։ Թերեւս անոր համար, որ իրենք երբեք ամուսնութեան մասին չէին մտածած երջանկութեան տեսանկիւնէն, այլ աւելի... օրատիպութեան, թէ իրենց յարաբերութիւնը եղած էր այնքան յաջող որքան որ էր։

Բայց արդեօք այլեւս յաջո՞ղ էր։ Իր կինը, վստահաբար, քաւական գոհ կը թուէր — իր շահերը ունէր։ Բայց ի՞նչ։ Ի՞նչ շոհ ունէր ինքը, երբ այլեւս գործէ քաշուած էր։ Ոչ մէկ շահ։ Գործը, զրամ չմնար։ տեսնէր կինը շնչրատած էին մօտ քառասուն տարիներ, բայց այլեւս այդ կիրքը չէր կրնար ունենալ։ Հասած էր տեսակ մը վիրջակէտի, զլուխի մը ուաքտին, եւ թէեւ զիտէր թէ տակաւին բարձրագոյն զիրքեր պիտի գտնէր, փափաք չունէր դանոնք կարդալու։ Անոնք բացի ապատամ ու միօրինակ ըլլալէ ուրիշ բան կրնայի՞ն ըլլալ։ Ոչ, նախընտրած էր սիրդնասարութեան վերջասանալ։ վերսկսիլ ծայրէն։

Զնաք ատենով գրիչը, ոչը մը նետեց ժամացոյցին։ Ժամը հինգուկէսն էր։ Աճապարելու հարկ չկար։

* * *

Ինչպէս որ ենթադրեցի վերեւ, Հասան եւ իր կինը խրախճանքով զացին, եւ այժմ ես առանձին եմ։ Յեսադարձ հայեացք մը նետելով, յիմարութիւն կը թուի այդքան ժամանակ Հռոմի մէջ վատնելը, սակայն, ինչպէս որ պիտի նշմարես այնտեղէն բեզի գրածս նամակէն, այն ատեն ես տակաւին երկու մտքի մէջ էի, թէ Զմիւռնիա գա՞մ թէ ոչ։ Զանազան պատճառներով, ես բոլորովին ալ վստահ չէի, թէ խելացի բան մը պիտի ըլլար հոս գալս — դուն գիտես թէ մարդ որքան դիւրութեամբ կրնայ յուսախաբ ըլլալ վերադառնալով այն վայրը, որ իրեն ծանօթ էր մանկուց։

Սակայն, որոշապէս ես չեմ զղջար այս որոշումիս համար։ Հասան ազնիւօրէն առաջարկեց իրենց հետ շրջապտոյտի ելլել, բայց, բացի ժամանակի հարցէն, (թէ պէտք չկայ ըսելու որ ես չեմ մոռցած ամուսն 25ը) խոստովանիմ թէ ես քիչ թաղանդաւորած էի այդ գաղափարով։ Այն նաւը որդ կը ճամբորդեն, սեփական զրօսանաւն է հարուստ հրեայի մը, որ այս ջուրերուն մէջ շրջագայութեան ելած է, եւ որ Հասանի վաղեմի մէկ բարեկամն է, որուն հետ ծանօթացած է բանի մը տարի առաջ, դէպի Նիւ Եորք իր կատարած բազմաթիւ ճամբորդութիւններէն միոյն ընթացքին։ Հոս հասնելուս երկրորդ օրը, երբ գրօսանաւուն վրայ կը զտնուէի, ինծի այդ առաջարկը եղաւ, եւ թէեւ ամէն պարագայի տակ արդէն ես մերժած էի իրենց ընկերանալու առաջարկը, ես ոչ մէկ շարժառիթ ունէի մտադրութիւնս փոխելու։

Հրեան այլանդակութիւն մըն էր։ արտակարգօրէն զէր, անառաջ, եւ յիմարութեան հասնող պաշտամունք մը իր պետութեան։ Խրայէլի հանդէպ, զոր նկարագրեց որպէս տեսակ մը երազային բան։ Հետաքրքրական պիտի ըլլար իրականութիւնը տեսնել։ Ըստ իս, հակառակ իր հարստութեան, ան դը տառապի ստորակայութեան խիստ բարդոյթէ մը։

Մենք բոլորս ալ լոգացինք, բացի Հասանէն, որ կ'ըսէ թէ լոգանքը իր ստամոքսը կ'արթնցնէ։ Զարմանալի է, որ յանախ ամենատկուն եւ չարաշուք մարդիկը «երեւակայական հիւանդներ» են։ Ապա, մեզի հրամցուցին ամենաանսովոր ընթրիք մը, զոր հրեան լափեց այնպէս մը, որ կարծես թէ ամիս մըն էր որ բերանը բան մը չէր դրած։ Իսկապէս որ կոպիտ արարած մըն է։ Աւելցնեմ նաեւ, որ նոյնքան անհանոյ ընկերակից մը ունի — մօտ 18ամեայ աղջիկ մը, չափազանց հասակաւոր եւ նիհար, այնպիսի մազերով, զորս ես կրնամ նկարագրել միայն որպէս զանազան ստեղծիներ։ Իր մարմնը գրեթէ սեւ ցաւցած էր, եւ ունէր այնպիսի խնդուք մը, որ տարիներ առաջ զինք պիտի է որ դրոշմած ըլլար արդէն։ Ո՛չ, այս ընտանիքին միանալու փորձառութիւնը շատ քիչ էր արդարեւ։ Թէ Հասանի կինը, մշակուած եւ ազնիւ, ինչպէս պիտի կարենայ հանդուրժել այս բոլորը, կը սարսռամ երբ կը մտածեմ։

Սակայն, այն շաբաթը որ միասին անցուցինք, Հասան կատարելապէս ցոյց տուաւ, որ թարքերը, երբ ատիրք ներկայանայ, ուրիշ բան չեն եթէ ոչ ուժականութիւն։ Իրեն յատուկ հմայիչ ձեւով, ան մշակոյթի կատարեալ յափրոյ մրն է, եւ զիս տարաւ քաղաքին բոլոր հնութիւնները — խեղճ մարդը, երբէ գիտնար, թէ ես գրեթէ այդ բոլոր վայրերը թափառած եմ նախքան որ ինքն ծնած ըլլար... — հրապարակը (կամ շուկան), ջրմուղները, քարաւանաքարայները, եւ Լիզիմաքոսի համբաւաւոր պարիսպները, զորս կառուցած է Մեծն Աղեքսանդրի զօրավարներէն մին, եւ որոնք կը բարձրանան քաղաքին վերեւ բլուրներուն վրայ։

Այս տպաւիչ եւ մասամբ մըն ալ յոգնեցուցիչ պտոյտներուն ընթացքին, կը յուսամ, որ մեծ շահագրգռութիւն արտայայտող երեւոյթ մը պատեցի։ Լաւ էր որ դուն մեզի հետ չէիր, որովհետեւ բեզի համար շատ ծիծաղելի պիտի թուէր երբ դէմքս տեսնէիր, թէ ինչպիսի յարմար զարմանք ու ուրախութիւն պիտի պատճառէր ի տես կոտոր մը քարի, որուն վրայ հաւանական էր որ ժամանակին անունս արձանագրած ըլլայի։ Բայց կը կարծեմ որ խանդավառութիւնս համոզիչ էր, որովհետեւ քանի մը օր առաջ զիս քաշեց տարաւ Գերկամայի աւերակները, քաղաքէն մօտ հօրանուն մղոն հեռու գտնուող։ թէ յոգնեցուցիչ եւ թէ ձանձրացուցիչ պտոյտ մըն էր։ կը կարծեմ որ հնութիւններով հետաքրքրուող մարդ չեմ։ Շատ աւելի հետաքրքրական պտոյտ մը եղաւ դէպի շրջակայ ագարակներն ու այգիները մեր շրջապատի։ Հասան նոյնպէս ինծի ցոյց տուաւ երկարաբել բամպակի նմոյշ մը, զոր այս կողմերը կը փորձարկեն — դուն գիտես այս մասին իմ կարծիքս, եւ մտադիր եմ մանրամասն տեղեկագիր մը գրելու Զարլզի։

Ես տակաւին վերջնականապէս չեմ որոշած, թէ երբ պիտի մեկնիմ այս տեղէն։ Այս առաւօտ շոգենաւային ընկերութեան գրասենեակը գացի, եւ տեսայ որ հաւանական երկու նաւ կայ։ մին վաղը չէ միւս օրը ճամբայ կ'ելլէ դէպի Վենետիկ։ իսկ միւսը ամսոյս 15ին դէպի Մարսիլիա։ Հաւանաբար երկրորդը առնեմ, որովհետեւ, քանի որ Հասանին մեկնումէն ի վեր բոլորովին առանձին մնացած ըլլալով, յառաջիկայ եօթը օրերը կրնամ հոս հանելիօրէն անցնել, մանաւանդ որ Մարսիլիայէն գնացքով ճամբորդութիւնը շատ աւելի արագ ու հեշտ է, քան թէ Վենետիկէն — մարդ զործ չունենար Զուիցերիական սահմաններուն վրայ մաքսային եւ անցագրային յոգնեցուցիչ զործողութիւններուն հետ։

Ի դէպ, արդեօք...

* * *

Հինգ վայրկեան առաջ, վերջացուց նամակը, դուրս թռաւ սենեակէն, փակեց պահարանը եւ վրան հասցէն գրեց։ Ասա, ասոր ելլելով մարդ մինը ձգեց, եւ մօտենալով բազրիքին, սկսաւ դիտել վարի անցուդարձը։ Պատանի մը, թարմ մանկերով լեցուն զամբիւղ մը չալկած, անարագ քայլերով կը դեղեւէր քարափն ի վար։ Ամէն քան կամ ոյդքան մը քայլին, ձուկ մը դուրս նետուել կը փորձէր, եւ ապան դարձրեալ դեռին գեղջով, խոտքով դայն հոս մէջը կը դնեղէր։ Ցնա, ծանր գեռը վերուստին տանելով էր վարտ ուսերուն վրայ, կրկին ճամբայ կ'ելլար։ Զարկը, իր թոչուն ուսերը դէրն քիչ մը լայնցած, կը դիտէր դայն, մինչեւ որ նոր անհետացաւ սրն տուկենքու դէղի մը ետեւ։ այն ատեն, եռ դառնալով, պատչարանն ներս մտաւ։

(Շար. 15)

Արտաքին

ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈԼ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՁՏԵԱԼ ԽՈՒՄԲԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Անցեալ շաբթուան ընթացքին, Լիբանանի պասքէթ-պոլի հաւաքական խումբը Երեւան մեկնեցաւ, բարեկամական քանի մը մրցումներ խաղալու համար նախ Երեւանի և յետոյ Մոսկուայի մէջ տեղւոյն զանազան խումբերուն դէմ։

Այս շրջագայութիւնը, լիբանանեան պասքէթ-պոլի պատուիրակութիւնը կը գլխաւորեն երեք վարիչներ, ինչպէս նաեւ Լիբանանի ազգային մարզիչ Պր. Ենովք Պալիկեան, փոխ մարզիչ Ժաք Գոյանեան և միջազգային իրաւարար Արամ Գուլումճեան։

Արտասահման մեկնող Լիբանանի հաւաքական խումբը կազմուած է 12 խաղացողներէ, որոնցմէ չորսը միայն հայեր են։ Լիբանանի խումբին Երեւանի մէջ կատարած մրցումներուն արդիւնքները տակաւին չենք ստացած։

ՖՈՒԹՊՈԼ

ԱՄՀ-ԱԼՃԵՐԻԱ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Վաղը, Կիրակի, Ալճերիոյ մէջ, տեղի կ'ունենայ Ֆութպոլի Ափրիկէի ախոյեանութեան մրցաշարքին զուգամի գծով ԱՄՀ-Ալճերիա երկրորդ հանդիպումը։ Ինչպէս ծանօթ է, առաջին հանդիպումը կատարուեցաւ նախանցեալ Ուրբաթ օր, Դահիրէի մէջ, որուն յաղթանակեց ԱՄՀի խումբը 1-0 արդիւնքով։

Սակայն այս երկրորդ հանդիպումին պարագաները բոլորովին կը տարբերին առաջինէն։ Նախ նկատի ունենանք որ այս մրցումը պիտի կատարուի աւազօտ դաշտի մը վրայ, որուն վարժուած չեն եգիպտացի Ֆութպոլիստները։ Յետոյ Արեւելեան խումբը, որ այս երկրորդ մրցումին համար խնայած է իր երկու լաւագոյն խաղացողները, պիտի խաղայ իր երկրին մէջ գինքը քաջալերող բազմահազար հանդիսատեսներու ներկայութեան, ինչպէս նաեւ իրեն յարմար մթնոլորտի մը մէջ։ Այս պատճառաւ ալ ԱՄՀի խումբին պատասխանատուները կատարեալ պատրաստութեամբ և ամէն հաւանականութեան հաշիւը ընելով խոստացան պատուաբեր արդիւնքով դուրս գալիլ այս կարեւոր մրցումէն։

Նկատի ունենալով Դահիրէի մէջ առաջին մրցումին ԱՄՀի խումբին 1-0 արդիւնքով տարած յաղթանակը, այս երկրորդ մրցումին նոյնիսկ հաւասար արդիւնքը նպաստաւոր է մեր խումբին համար, որ իսկապէս ունի իր վրայ դրուած յոյսերը արդարացնելու վճռականութիւնը։

ԱՅԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԻ ԶՏՈՒՄԻ ՄՐՑՈՒՄ ՆԻԿԵՐԻԱ ԵՒ ՍՈՒՏԱՆ ՀԱՒԱՍԱՐ ՄՆԱՑԻՆ (2-2)

Անցեալ Կիրակի օր, Նիկերիոյ Իպատան քաղաքին մէջ, տեղի ունեցաւ Ֆութպոլի Աշխարհի բաժակի մրցաշարքին ափրիկեան բաժնէն զուգամի գծով մրցում մը, որուն մասնակցեցան Նիկերիոյ և Սուտանի ազգային կազմերը։

Այս մրցումին վերջաւորութեան, մրցող վերեւի երկու երկիրներու խումբերը 2-2 արդիւնքով հաւասար մնացին։

ԿՈՓԱՄԱՐՏ

ԼԻԹԸԼ ՊԱՀԵՑ ԻՐ ՏԻՏՂՈՍԸ

Անցեալ Կիրակի օր, Ճափոնի Օզաքա քաղաքին մէջ, տեղի ունեցաւ կուփամարտի ծանր-թեթեւ կշիռքի Աշխարհի ախոյեանութեան տիտղոսին շուրջ 15 ռաունտնոց մրցում մը, որուն մասնակցեցան ամերիկացի տիտղոսակիր ախոյեան Ֆրէտի Լիթըլ և եւ փունցի մրցորդը՝ Հիզաօ Մինամի։

Այս մրցումին ճակատագիրը արագ վերջաւորութիւն մըն է եղեր, քանի որ ամերիկացի զօրաւոր ախոյեանը երկրորդ ռաունտին իսկ նոքաութով յաղթեց ճափոնցի մրցորդին և անգամ մը եւս պահեց ծանր-թեթեւ կշիռքի Աշխարհի ախոյեանութեան տիտղոսը։

ՍՈՆԻ ԼԻՍԹԸՆԻ 14-ՐԴ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Բոլորս ալ լաւ կը յիշենք կուփամարտի ծանր կշիռքի Աշխարհի նախկին ախոյեան սեւամորթ ամերիկացի Սոնի Լիսթընը, որ 1963ին խլեց Աշխարհի ախոյեանութեան տիտղոսը իրեն ազգակից սեւամորթ Ֆլոյտ Փեթերսընէն, սակայն հազիւ տարի մը ետք, յանձնեց ախոյեանութեան գահը նշանաւոր Բլէյին, որմէ կրնց յաջորդաբար երկու պարտութիւն և առժամապէս հեռացաւ ռինկէն։

Ժամանակ մը ետք, Լիսթընը դարձեալ բարձրացաւ ռինկին վրայ և յաջորդաբար տարաւ զանազան մրցորդներու դէմ 13 յաղթանակ, որոնց մեծամասնութիւնը նոք-աութով։

Այս շաբթուան սկիզբը, Լիսթընը խաղաց ամերիկեան Հիւսթըն քաղաքին մէջ նոր մրցում մը նախկին ոստիկան Սոնի Մորի դէմ։

Տասը ռաունտնոց այս մրցումին երրորդ ռաունտին, զօրաւոր Լիսթընը նոք աութով «մաքրեց» Մորը՝ արձանագրելով իր 14րդ յաղթանակը։

Այս ուղղութեամբ Սոնի Լիսթընին նպատակը յստակ է, որով ան կը ջանայ վերստին տիրանալ Աշխարհի ախոյեանութեան տիտղոսին, քանի անպարտելի Բլէյը քաշուած է հրապարակէն։

ԿԱՐՊԻՍ ՊԱՆԹԻԱՐԵԱՆ

ՆՈՅԻ ՏԱՊԱՆԸ

Շար. Գ. էջէն։

եւ ասենին, իւ չաբարդ առաքելութիւնը գլուխ պիտի հասնի բանի մը տարիին։ Տապանը ամբողջութեամբ լաւայի եւ սառի վերամակին տակն հանելու համար, եւ փոխադրելու բանակարան՝ բրտական իշխանութեանց հետ համախոհելու։ Հոլինակն խնդրած էի, որ իւ գրէն օրինակ մը ղրկի Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին՝ միւնոյն ատեն Նոյին վերաբերեալ մասունք մը։ Սիրայօժար ընդունած էր։

Այս առթիւ յիշեմ գրքին 143-145 էջերուն առնուած հատուած մը։ «Ալեւոն պիտի հիմնէ մասնագիտ լեռան արեւմտեան մասն ալ։ Եշմիածնի վանականները կը կարծեն, թէ այս մասին մէջն է որ կը գտնուի Նոյի Տապանը...։ Շատ մօտեցած էինք արեւմտեան մասին։ Աւարատի գագաթը կը գտնուէր կիսածածուկ արեւին տակ, եւ թափանցիկ ժապաւէն մը կը ցոլացնէր անսանելի փայլ մը։ Մէկէն, որդիս եւ ես աղաղակ մը արձակեցինք։ «Տապա՜նը...»։ Լեռան երկու երրորդ բարձրութեան վրայ իր սեւ գաւկը կ'երկարէր, պայծառ ժայռերու վերեւ՝ 4200 մեթր բարձրութեան վրայ՝ մեծ կոյր մը։ Երբ աւելի մօտեցանք, այս ցաւկը ցոյց տուաւ իր իսկական քնութիւնը։ պարզապէս ժայռի դուրս ցցուած մասն էր, նիստ այն՝ զոր Եշմիածնի վանականները ցոյց կու տային իբր Նոյի Տապանը, առանց երբեմ լեռը մագլցած ըլլալու։ Եթէ դեռ Տապանը չէինք գտած՝ գանք վերջ տուած էինք ճերիաթի մը։ Բայց ինչ յեսոյ, ուրիշ ուղղութեան մը վրայ Ֆափայել որդիս որպես առաջին մարդը, նօմարեց Տապանը։ Ինքն էր որ թելադրեց ինծի աւելի՛ աւ աւելի վառել սառի ծածկոյթը՝ նաւը երեւան հանելու համար, երբ ես արդէն յուսահատիլ սկսած էի։ Աւելորդապաշտ չեմ, բայց ի՞նչպէս չյիշել հոս ծերհայ պատմիչին բանը։ «Տապանին հասնելու համար պէտք է ըլլալ մաքուր՝ տղու մը նման...»։

(Փարիզ)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ կիրակի, 28 Սեպտեմբեր, Ս. Խաչի մեւելոցի առթիւ Հելիոպոլսոյ Դիրեզմանատան Ամենայն Սրբոց Մատրան մէջ պիտի մատուցուի Ս. Պատարագ և յաւարտ Ս. Պատարագի պիտի կատարուի հոգեհանգիստ և գերեզմանօրհնէք։

Ս. Պատարագ առաւօտ ժամը 8·30-ին
Հոգեհանգիստ » » 10-ին

Գերեզմանատուն երթ ու դարձը դիւրացնելու համար հաստատուած է օթօպիւսի սպասարկութիւն, Դորպայի և Ռոքսիի կայարաններէն, Կիրակի առաւօտ ժամը 8·30-էն սկսեալ, իւրաքանչիւր կէս ժամը անգամ մը։

ԾԱՆՕԹ.— Նոյն օրը Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ ժամերգութիւն տեղի պիտի չունենայ։

ՆՈՐԱՀԱՍ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

(Շար. Բ. էջէն)

բին ու արտաքին ճգնաժամեր, իրենց ապահով հոգերով կլանուած և կը փորձեն մեծ կամ փոքր դաշնակիցներ շահիլ ողորկելով, կաշառելով։

Իսկ դաշնակցական պետեր, ցաւագինօրէն, եղկելիօրէն խուլ ու կոյր, փոթորկուող աշխարհի մը մղձաւանջներուն հանդէպ՝ կ'ապաստակեն խանասորեան թշուառ մտայնութեամբ,- թէ հայ ժողովուրդին և Հայկական Դատին թշնամին միա՛յն Թուրքիան չէ, այլ անոր չափ՝ նաեւ Խորհրդային Միութիւնը, Վրաստանն ու Ադրբէյճանն են հայոց թշնամիները։ Ուրեմն կը պնդե՞ն, թէ նախ պէտք է Խորհրդային Հայաստանը «ազատագրել» Մոսկուայի գերութենէն... յայտնօրէն զայն մատնելու համար, Ալեքսանդրապոլի դաշնագրով զինակից Թուրքիոյ եաթաղանին ու նոր ցեղասպանութեան մը եղեռնին, այս անգամ վերջնակա՛ն, անդառնալի՛։ Այսի՞նքն, օտար սպասարկութեանց վարձկանի բազկաթոռներէն՝ երեսուն արծաթի անհամեմատ խոշոր գումարներով առուրդել ու վաճառել հայ ժողովուրդի կեանքն ու Հայաստանի գոյութիւնը, և անոնց գերեզմանները փորել «ազատութեան» շքե՞ղ, մահահոտ կարգախօսներով...։

Սփիւռքահայ գիտակից երիտասարդը, որ պիտի մերժէ ամօթն ու խարանը, և պիտի լծուի զաղութահայ ճիգերու և շարժումներու՝ լաւագոյն արդիւնքի մը պիտի հասնի, եթէ դատավճիռ արձակելէ առաջ, ճանչնայ մեր իրականութեան պատկերը։ Պէտք է քիչ մը խանդ ու դատողութիւն ընծայէ զինք վրդովող վէճերուն ու պայքարներուն, և բաղդատէ ու զանազանէ անոնց պատճառները, և կողմերու շարժառիթներն ու նպատակները։ Այն ատեն պիտի յանգի, թերեւս զարմանքով, թերեւս հիացումով,- որ վերջին կէս դարու հայկական բոլոր պահանջներուն, ճգնաժամերուն, և մեծ շարժումներուն կամ իրագործումներուն, և անոնց համար մղուած պայքարներուն մէջ՝ Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան ուղեգիծը, նշանակէտերն ու գործելակերպը եղեր են հետեւողականօրէն ճիշդ, անխախտօրէն ժողովրդանուէր ու բարերար, յանդգնօրէն հեռատես ու տեսլապաշտ։ (Վերջ 9)

ԸՆԿԵՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԳԱՐԱՅԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

(Շար. Բ. էջէն)

Թէքէլեաններու, Տամատեաններու, Բարալեաններու ջերմ ողջոյնները՝ մեր հայրենակցութեամբը ողջոյն, որոնց տժգոյն ու խոնդոմոտ ժառանգորդը պիտի հանդիսանար, իրրեւ թոր համոզումներու տէր աննկուն կուսակցական, լուրջ մտաւորական, ան ջերմեռնդութեամբ սիրեց մեր պաշտելի հայրենիքը՝ որուն յաստէնիմութեանց ու հակայաքայլ վերելքին ամենաջերմ հիացողներէն եղաւ, եւ որուն լուսապայծառ իրականութիւնը անձամբ անտեսելու երանութենէն զրկուեցաւ ուստ՝ դ։

Սիրեց հայ դպրոցը, հայ մշակոյթը եւ եկեղեցին՝ իրրեւ ամբակուռ կուսակցութիւնը մեր ազգապահպանումին, եւ կոլոմիօրէն պայքարեցաւ հայ Եկեղեցւոյ մխիթարականութեան ի խնդիր, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի հոմանիին տակ։

Իր ամբողջ կեանքին ընթացքին ան եղաւ անանձնական մարդը, իր անձէն եւ ընտանիքէն աւելի՝ իր ժամանակն ու մտածումը յատկացնելով իր սիրելի կուսակցութեան եւ ազգին, իր պերճախօս բարբառովը եւ իր հմտալից գրութիւններով եկիպտահայ գանգուածները խանդավառելով հայրենիքի լուսաշող իրականութեամբ։

Իր մղումով ու դասն մահով Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան մեր շարքերը, Եկիպտոսի մեր շրջանակը մատաւորապէս եւ եկիպտահայ ամբողջ գաղութը ազգային կորուստ իմաստուն զեկավարի մը եւ հեռատես տաքնոզի մը, ջերմեռնդ հայրենասէր ու գերազանցօրէն ազգանուէր մտաւորականի մը, որ վերջին տասնամեակին մասնաւոր դարձած էր կուսակցական ու ազգային անվիճելի հեղինակութիւն մը։

Հանգուստ ոսկրներուդ, սիրելի բարեկամ, քու քաջդը յիշատակ պիտի մնայ յաւերժօրէն անթառամ քու զաղափարի ընկերներուդ եւ բոլոր քեզ ճանչցողներու հոգիներուն մէջ։ Հողը թեթեւ դայ վրադ։

ԱՐՈՒԵ՞ՍՏ ԹԷ ԱՐՀԵՍՏ

Շար. Գ. էջէն։

«— Ակռանները հէլալ ըլլան...։ Այդ պիչեր Բիլիզ Բէչտաի մէջ լաւ մը դուարճանալէ յետոյ, Վասլաք երթալ ուզեցինք սուրճերնիս տանելու համար։ Ինչպէ՞ս պիտի դիտայինք որ այսպիսի արկածի մը հետ դէմ առ դէմ պիտի գտնէք։ Սակայն, կրկին կ'ըսեմ, այսպիսի պիչերուան մը համար թող տիկանները հէլալ ըլլան...։»։

Ու տակաւին այս տեսակ այլ խոստովանութիւններ։

Ի՞նչ ձեւով կարելի է պատշաճեցնել այս «զղջայուցեալ» լուրերը «Քուլիս»ի մեծագեղ պարտականութեան հետ։ Նոյն թերթին մէջ յօդուած մը նուիրած է Գուլդէն Մահարիի յիշատակին, իսկ թերթին կողքը զարդարուած է Սիլվա Կապուտիկեանի դէմքով մէկ լուսանկարով։

Նկարագրուած զէպքերը եւ կցեալ մանրամասնութիւնները թնդանոթի պարզութիւն չունին։ Աշխարհս չորս կողմը, քիչ մը ամէն տեղ կը պատահին նմանօրինակ ամուսնալուծումներ կամ արկածներ։ Արուեստի նուիրուած թերթի մը փայլել չէ երբեք այս տեսակ ճարտարութեամբ զրպարտել։ Անոնց համար կան ուրիշ հրատարակութիւններ, որոնք ամբողջովին նուիրուած են այս տեսակ նիւթերու նիստաղրութեան։

Մենք երբեք պիտի չփափաքէինք, որ Մաշտոցեան դիրերով հրատարակուած պարբերականի մը մէջ այս տեսակ մարդոց (այր թէ կին) դատ անձնական կեանքը պատկերացնող զրութիւններ բան տեսնէին։

Կամ այն է, որ «Քուլիս» արուեստի եւ գրականութեան խոհական լրատու մըն է, եւ կամ Հնչակարէկի ցոփակենցներու ապրումները եւ վայելքները նկարագրող թերթ մըն է։

Արդեօք արուեստը եւ արհեստը չփոխարինեցաւ՞ ենթարկուած է «Քուլիս»ի խմբագրին մօտ։

Գայտեղիները թերեւսկան տասպուտնդ մը ունին, որ ճշգրտօրէն կը յարմարի «Քուլիս»ին։ «Պու նէ բէրիզ. նէ լահանա թուրչիան...»։

Ա. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը, «Արեւ»ի խմբագրութիւնը, Հայ Ազգային Հիմնադրամի, Կոկանեան Սրահի, Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան եւ «Տիգրան Երկաթ» Հայ Մշակ. Միութեան վարչութիւնները ներկայիս կուգան ծանուցանելու, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 28 Սեպտեմբեր 1969, առաւօտեան ժամը 10ին, յաւարտ Ս. Պատարագի Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Մատրան մէջ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց կուսակցական Գլեկավարին, խմբագրական կազմի Նախագահին, վարչութենց եւ Բոյր Միութեանց Ատենապետին

ՈՂԲ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԳԱՐԱՅԵԱՆԻ

մահուան Ա. տարելիցին առթիւ։

Բոլոր ընկերներէն, անդամներէն ու համակիրներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ, յարգելու համար հանգուցեալին յիշատակը։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Յաստիկ Գարայեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 28 Սեպտեմբեր 1968, առաւօտեան ժամը 10ին, յաւարտ Ս. Պատարագի, Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Մատրան մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց սիրելի ամուսնոյն եւ հօր

ՈՂԲ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԳԱՐԱՅԵԱՆԻ

մահուան Ա. տարելիցին առթիւ։

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

ԱՐԵՒԻ ՖՈՆՏԻՆ

Ողբ. Տիկ. Փոլանթի Թելլալեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան,

Տէր և Տիկին	
Փոլ Բիլիճեան	100
Տէր և Տիկին	
Կարօ Վարժապետեան	100
Տէր և Տիկին	
Ցակոբ Ժամկոչեան	100

Ողբ. Տիկին Ալիս Ճիկունեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան,

Տէր և Տիկին	
Ցակոբ Ժամկոչեան կը նուիրեն	100

Պր. Տիգրան Թիւսիզեանի Դեղարուեստից համալսարանը փայլուն և յիշատակելի նիշով աւարտած ըլլալուն տրախ առթիւ

Տէր և Տիկին	
Ցակոբ Ժամկոչեան կը նուիրեն	.00

Պր. Բարսեղ Դրզրեանի Գեղարուեստից համալսարանը փայլուն և յիշատակելի նիշով աւարտած ըլլալուն տրախ առթիւ

Տէր և Տիկին	
Ցակոբ Ժամկոչեան կը նուիրեն	100

Իրենց սիրելի եղբօր՝ ողբ. Ժիրայր Երզնկացեանի մահուան 6րդ Տարելիցին առթիւ,

Տէր և Տիկին	
Դեղամ Երզնկացեան կը նուիրեն	100

Ողբ. Արտաշէս Մեսթեճեանի տխուր մահուան առթիւ վասն ցաւակցութեան

Տէր և Տիկին	
Գասպար Վարդուկեան	100
Տէր և Տիկին	
Արթին Վարդուկեան	100

Նուիրատուութիւններ

Իրենց սիրելի ամուսնոյն և հօր ողբ. Համբարձում Գարայեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ Այրի Տիկին Յաստիկ Գարայեան և զաւակունք կը նուիրեն

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	500
Հ.Բ.Ը.Մ.ի	500
Կոկանեան Սրահի	500
«Արեւ»ի	1000

Ողբ. Ընկեր Համբարձում Գարայեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ.

Ընկեր և Տիկին Եօժէն Միրզա Բաբազեան կը նուիրեն

Հայ Ազգ. Հիմնադրամին	500
Կոկանեան Սրահին	500
Հայ Գեղ. Միութեան	. 500
«Արեւ»ի	500

Տէր և Տիկին Յոլակ Երզնկացեան իրենց սիրելի եղբօր ողբ. Ժիրայր Երզնկացեանի մահուան 6րդ. տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն

Եկեղեցւոյ Տիկնանց Խնամակալութեան	200
Գալուստեանի Ճաշի սեղանին	200
«Արեւ»ի	100

(Ստանալ «Արեւ»էն)

ԳԱՀԻՐԷԻ ԱՂԲԱՏԱՆԱՄԻՆ

Տէր և Տիկ. Տիգրան Սաատէթեան իրենց սիրելի ծնողաց և բոլոր ննջեցեալներու քաղցր յիշատակին կը նուիրեն 500

(Ստանալ «Արեւ»էն)

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՑՈՑ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Եգիպտոսէն Ս. Էջմիածին ուխտաւորութեան մասնակցողներէն կը խնդրուի նկատի ունենալ մեկնումի ժամերը։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Հոկտեմբեր 1. Զորեքշաբթի առաւօտեան ժամը 7-ին Առաջնորդարանի բակը ներկայ գտնուիլ ծեր գոյներով, մեկնելու համար ուղղակի Գահիրէի Միջազգային օդակայանը, հանգստաւէտ օթօպիւսներով։

ԳԱՀԻՐԷ.— Փափաքողները կրնան սպասել ժամը 11-ին «Էլրօթլօթ» օդանաւի ընկերութեան գրասենեակը (Քասր էլ Նիլ փողոց, Քասր էլ Նիլ Սինեմայի կից) միանալու համար Աղեքսանդրիայէն ժամանող օթօպիւսներուն։

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՕԴԱԿԱՅԱՆ.— Վերջին հաւաքատեղի ժամը 11.30ին։

ԿԱՐԵՒՈՐ.— 1. Ամէն ոք պատուաստ եղած պէտք է ըլլայ և հետը ունենայ վկայագիրը։

2. Ուղեցողները և բացականները կը կորսնցնեն ամէն իրաւունք։

ԿԱՐԳԱԴԻՐ ԾԱՆՕՆԱԽՈՒՄԲ

ԱՄՐԱՆ ՏԱՔ ՕՐԵՐՆ ՈՒ ԳԻՇԵՐՆԵՐԸ ԱՆՑՈՒՑԷՔ

ԼԱ ԼԱՆԹԵՐՆ ՃԱՇԱՐԱՆԻ

(Նախկին ՔՈՓ ՏՕՐ)

ԳԵՂԱՏԵՍԻԼ ԵՒ ԿԱՆԱՉԱՋԱՐԴ ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ

(ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ԱՆՍԳԱՏՈՅԻՆ ՃԱՄԲՈՒՌ ՍԿԻԶԲԸ)

Ուր դուք պիտի գտնէք Ֆրանսական ճաշացուցակ, խնամքով պատրաստուած ամէն տեսակ հետելիքներ, խորոված եւ առաջնակարգ պառ, անթերի սպասարկութիւն, գոհացուցիչ գիներով։

ՄԱՔՈՒՐ ԾԹՆՂՈՒԹ

ՍԹԵՐԷՕ ՆՈՒԱԳ

Հեռ. 852442 — 851196 — 853691

Restaurant